Nr. 1 (67)

ianuarie 2017

CASA DE CREAȚIE A REPUBLICII MOLDOVA

Realități Culturale

REVISTĂ DE ETNOGRAFIE, FOLCLOR ŞI CULTURĂ CONTEMPORANĂ

Festival de folclor *Petre V. Ștefănucă*: Sesiune de comunicări

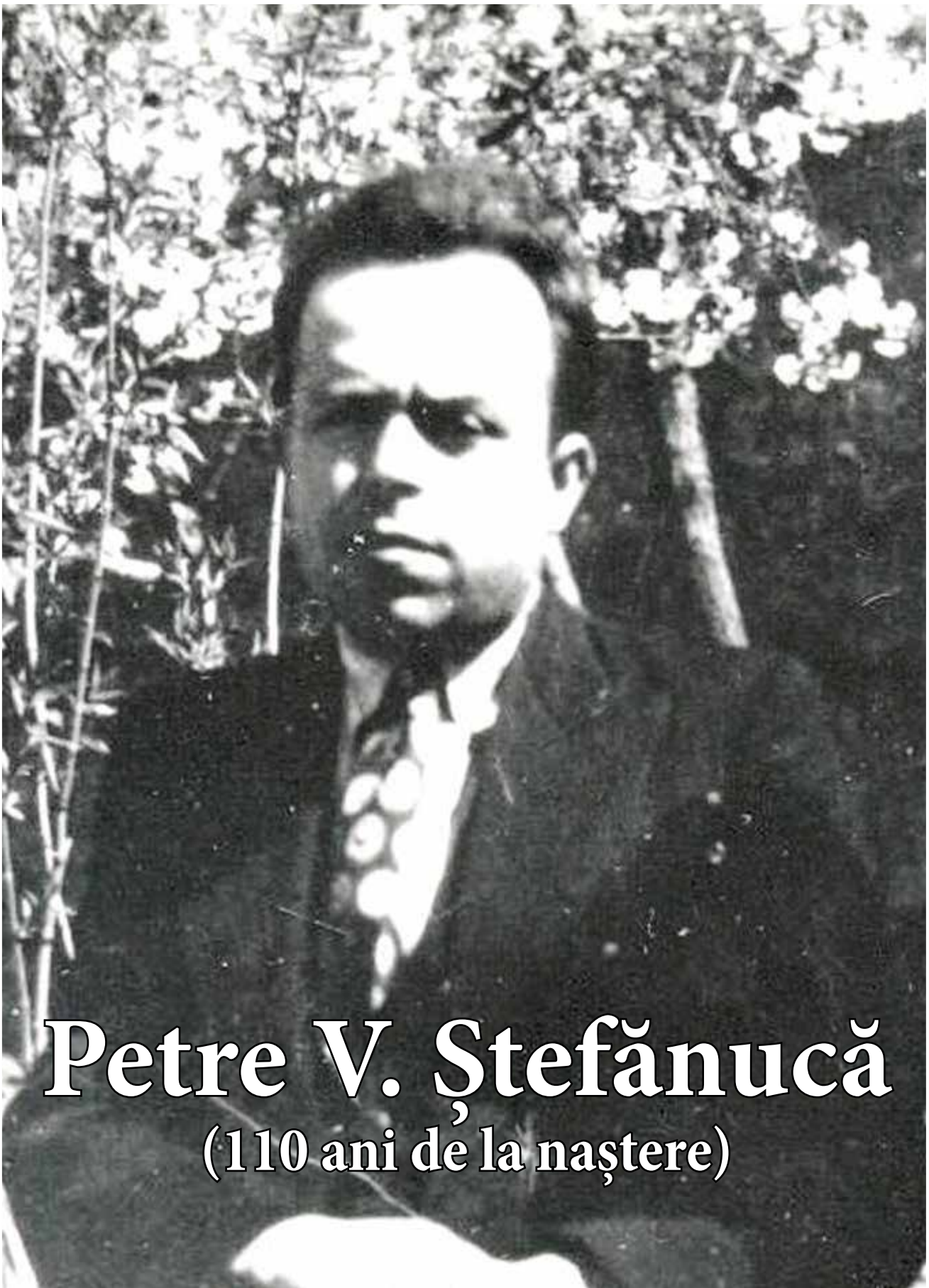

Petre V. Ștefănucă

(110 ani de la naștere)

Sumar

NELEA CIOROI
Primiți colindătorii? 1
LIUBA POHILĂ
Din cărți culegem înțelepciunea 2
LIDIA GANEA
Suprize de peste ocean 2
ANATOL EREMIA
Destinul cuvintelor 3
OLESEA SÎRBU
O carte cu dublă destinație 4
VALENTINA PLĂMĂDEALĂ
Zilele Bibliotecii „Petre Ștefănucă“, ed. a XXV-a, 2016 5
ION DOMENCO
Revenirea acasă a poetului 6
VICTOR PĂLETOSU
In memoriam profesorul Petre Ștefănucă, folclorist, etnograf, dialectolog, publicist și personalitate ilustră a culturii române: 110 ani de la naștere 7
ION BURUIANĂ
Un clasic al folcloristicii și etnografiei moldovenești 9
TATIANA BUTNARU
Petre Ștefănucă: tribun al românismului și martir al neamului 10
NINA BEJAN
Ora literară „Os din os de stăpân de țară“, dedicată scriitorului Ion Druță 12
ANGELA URSACHE
Novateca — Punte în susținerea bibliotecilor 13
AURICA MORCOV
Duminica acordurilor muzicale 13
NICOLAE COJOCARU
Bucurie, lumină și artă autentică la sărbătoarea de Crăciun 14
CRISTINA STANCOV
„Muzică și suflet în note de toamnă“ 15
LILIA MEAUN
Interacțiunea dintre familie și școală în educația muzicală a copilului 17
EFIM POPA
Magia sărbătorilor de iarnă la „Paleta curcubeului“ 18
ALEXANDRA SOCOL
Biblioteca Publică „Afanasie Talpă“ 19
MARIA GÂNDEA
Vizita de studiu și schimb de experiență în România 20
LUDMILA ZGÂRCU
Țipala vatră a tradițiilor 21
LIDIA GONTEA
Șaptezeci de file scrise-n ani de zile 22
ION DORU
Cu porțile sufletului larg deschise 23
MARIANA COCIERU
Reportaj foto. Festival de folclor *Petre V. Ștefănucă*: Sesiune de comicări 24

PROIECTUL **„REALITĂȚI CULTURALE”**
nr. 1 (67) ianuarie 2017

Adresa: mun. Chișinău, str. București, 68, of. 313, 314
Tel.: (+373 22) 20-25-53 (*redacția*)
Mob.: (069) 39 24 98 (**P. Popa**)
Fax: (+373 22) 20-25-55
E-mail: *popapavel55@gmail.com*
notografprim@gmail.com

COLEGIUL DE REDACȚIE

Pavel Popa, *redactor-șef*
dr. Varvara Buzilă, *Muzeul Național de Etnografie și Istorie Naturală*
dr. hab. Victor Ghilaș, *AȘM*
dr. Mariana Cocieru, *AȘM*
Veta Ghimpu-Munteanu, *Teleradio-Moldova*
Veronica Caraulan, *Direcția Cultură mun. Bălți*
Gheorghe Nicolaescu, *Cabinetul metodic al Ministerului Culturii*

SOCIETATEA CULTURALĂ
CASA DE CREAȚIE
A REPUBLICII MOLDOVA

(ASOCIAȚIE OBȘTEASCĂ)

Dragi colegi din domeniul Cultură, Asociația respectivă are menirea de a vă sprijini metodic și practic activitatea Dvs în valorificarea și promovarea patrimoniului cultural.

Scopul Asociației:

- *Promovarea valorilor culturale naționale și integrarea lor în fenomenul cultural european;*
- *Elaborarea, promovarea și diferitor metode, concepte, idei în ceea ce privește cunoașterea și studierea fenomenului cultural;*
- *Selectarea, arhivarea și scoaterea din anonimat a valorilor culturii naționale;*
- *Stimularea și dezvoltarea creației populare artistice, descoperirea, ocrotirea, promovarea și afirmarea talentelor autentice;*

Pentru a-și realiza scopurile, Asociația va desfășura următoarele activități:

- Valorificarea în contemporaneitate a tradițiilor culturii populare în scopul îmbogățirii și diversificării vieții cultural-artistice;
- Încurajarea copiilor și tinerilor implicati în creația artistica de a participa la diferite manifestări culturale locale, naționale și internaționale, în parteneriat cu alte organizații neguvernamentale, pentru promovarea valorilor locale și naționale;
- Organizarea și realizarea manifestațiilor cultural-artistice;
- Organizarea și participarea la seminare, conferințe, întruniri, lecții etc. cu atragerea specialiștilor calificați în domeniu;
- Petrecerea campaniilor de informare și sensibilizare a opiniei publice, editarea de publicații, școli de vară, tabere de lucru, expediții, vizite de studiu, activități practice etc.
- Editarea publicațiilor periodice pentru copii și tineret, lansarea materialelor tipărite în format video și pe internet;
- Oferirea de consultații în vederea atragerii de fonduri europene și străine pentru dezvoltarea scopului propus.
- Stabilirea și extinderea relațiilor de parteneriat cu organizații similare din alte state;
- Elaborarea, implementarea/realizarea, evaluarea și monitorizarea diferitelor proiecte la nivel local și național în scopul dezvoltării potențialului social-cultural și uman al Republicii Moldova și în scopul atingerii obiectivului Asociației.

NELEA CIOROI, specialist principal, DCTTS, Leova

Primiți colindătorii?

Deschide ușa creștine, florile dalbe
Ascultă colinda bine, flori de măru, merișorul
Nu venim în orice an, florile dalbe
Să trăiești gazdă, mulți ani, flori de măru, merișorul...

O bucurie cum doar o dată pe an o poți simți, o bucurie a Crăciunului. Fără să cugetăm și să răstălmăcim sensul cuvântului *Crăciun*, fiecăruia dintre noi i se implementeaza acel zâmbet natural, ce descrie imensitatea bucuriei launtrice pe care o reflecta sărbatoarea.

Dincolo de porțile lui Cronos, decembrie își numără zilele. În lună lui Îndrea, coborâm din datină cu frunza verde din folclor ca, la cumpăna anilor, să ne oglindim în Marele început, lângă rădăcinile strămoșilor.

La data de 11 decembrie 2016, în localitatea Hănăsenii –Noi, raionul Leova, s-a desfășurat Festivalul Raional al tradițiilor și obiceiurilor de iarnă „V-AM URA, V-AM TOT URA", festival, care cu fiecare ediție a sa devine tot mai divers, atractiv, mai bogat în repertoriu, grație colectivelor folclorice din localitățile raionului nostru, care descoperă și scot din anonimat tradiții și obiceiuri autohtone, pe care urmează să le cunoaștem și să le valorificăm.

În cadrul festivalului și-au dat concursul colective folclorice a primăriilor din 14 localități ale raionului: Filipeni, Iargara, Tigheci, Sărata-Nouă, Sărățica-Nouă, Covurlui, Beștemac, Baiuș, Romanovca, Borogani, Cazangic, Tomai, Hănăsenii-Noi și colectivul folcloric – Casa raională de cultură Leova.

Am trait cu toții emoții de neuitat în ambianța acestui sat frumos de pe malul Prutului, admirând evoluarea colectivelor, care au redescoperit și reactualizat vechi tradiții și obiceiuri de iarnă specifice fiecărei localități, spre exemplu — colindatul în ceată bărbătească din satul Covurlui, Jocul mascat – s. Borogani, Jocul ursului – s. Filipeni etc.

Cu o prestație artistică deosebită și prezentare exelentă a obiceiurilor și tradițiilor de iarnă în cadrul festivalului s-au evdențiat colectivele folclorice din localitățile Filipeni, Borogani, Covurlui, care, s-au plasat pe **Locul I**.

La inaugurarea evenimentului, președintele raionului dl Ion Gudumac, primarul localității Nicolae Popa și șeful Direcției Cultură Turism Tineret și Sport dl Mihai Suruc au mulțumit tuturor participanților pentru receptivitatea de a participa la acest frumos și vast festival, dorindu-le succese, belșug în toate, dragoste și sănătate, menționând, că acest festival are scopul de a sensibiliza societatea și, mai ales tânăra generație pentru a studia și a cunoaște tradițiile și obiceiurile de iarnă, care, necesită redescoperirea, valorificarea și promovarea lor. Este importantă trezirea în inimile tinerilor a dragostei de neam, păstrarea patrimoniului cultural al localităților în care locuiesc și promovarea obiceiurilor și tradițiilor de la baștină.

Fie ca bucuria să vă împle sufletele voastre.
Și să nu uitați, că atunci când la geamuri
ne apar colindătorii, care ne aduc vestea bună,
să ne aducem aminte de unde venim,
cine suntem, și ce credință avem!
Primiți colindătorii!

LIUBA POHILĂ, BPO, „Ion Creangă”, or. Florești

Din cărți culegem înțelepciunea

Motto: „ Claudia Partole a exprimat realist, convingător trăirile, observațiile, faptele... Scriind, Claudia Partole a utilizat propoziții scurte, exacte, clare, pline de înțelepciune. Cu siguranță, romanul merită citit, discutat, promovat.”
Anatol Petrenco, profesor universitar, dr. hab

An de an Biblioteca Națională pentru copii „Ion Creangă”, din R. Moldova organizează Campania de promovare a lecturii „Copiii Moldovei citesc o carte”. Ajuns la ceas aniversar, cinci ani de existență, biblioteca i-a dat un alt generic — „Să citim împreună” în cadrul căreia au fost propuși trei scriitori: Iulian Filip (culegeri de povestiri „Nuca lui Newton”); Claudia Partole (romanul „Trandafirul pustiului”) și Aurelian Silvestru (culegerea „Cu gândul la tine”).

Biblioteca „Ion Creangă” din or. Florești, în colaborare cu liceele din teritoriu pe parcursul anului au promovat operele acestor iubiți și preferați scriitori în rândurile cititorilor maturi, adolescenți și copii. Colaborarea fructuoasă cu Liceul „Miron Costin”, organizator dna Ala Colesnic a devenit o obișnuință. Bibliotecarii sunt prietenii liceenilor.

În luna octombrie 2016 oaspetele de onoare al Liceului „Miron Costin” a fost scriitoarea Claudia Partole. Lansarea cărții „Trandafirul pustiului” a avut loc în sala festivă a liceului. Profesoara de L. Română Silvia Gadibadi, sufletul acestei activități a dat curs lansării, menționând că Claudia Partole este autorul care „mângâie, vrăjește și descântă pentru a zidi Castelul cuvintelor. În creația Dumneaei descoperim adevărate Lecții de Bine, Frumos, Adevăr și Demnitate”.

Participanții au făcut o trecere în revistă a activității de scriitor și ziarist a Claudei Partole. Au fost înscenate fragmente din roman: mărturisirile Claudei Pilat, procesul judiciar din 1931. Agnesia Spinei, Liuba Zaițev, Ionela Popa, Daria Mazniuc, Mihai Bârcu, Anastasia Niculiță, Cătălina Cuciuc, Mădălina Savciuc au recitat, au lecturat, au dat curs emoțiilor, au trăit clipele tragice din viața lui Isus Hristos, pătrunzând în mesajul și esența romanului.

Scriitoarea Claudia Partole a mulțumit admiratorilor creației sale literare, a recapitulat imaginar pagini din viața de scriitor. Creația Domniei Sale a fost tradusă și în limba italiană „Născută pentru a fi cuvânt” ne spune romanciera. Claudia Partole este scriitorul care aruncă semințele în solul fertil al conștiinței noastre. Mesajul creației Dumneaei ne îndeamnă să-l înviem pe Isus în inimile noastre, să plantăm în suflet biserici de dragoste, de adevăr, care vor da roade pentru împărăția binelui și a iubirii.

LIDIA GANEA, presedintele Asociației persoanelor în etate, Ruseștii Noi

Surprize de peste ocean

Dan Kanne din Minisota, voluntar de la Corpul Păcii, a locuit în familia noastră în 2007. Avea 56 ani și învăța cu sârguință limba română. După trei luni a plecat într-o localitate din r. Telenești, unde a fost repartizat, iar după doi ani a revenit în țara lui. De atunci durează prietenia cu acest om la care intuisem marinimie, hărnicie, modestie și bunătate sufletească. Deși era în America, am implementat împreună un proiect și în rezultat școala noastră a beneficiat de mobilier pentru 5 clase, 9 table, literatură pentru bibilotecă, dar și un set de mese și scaune pentru cantina filialei claselor primare.

De curând, impreună cu voluntara din comuna noastră Deborah Sesek, am reușit să ducem la bun sfârșit un nou proiect, de data aceasta Dan Kanne și prietenii lui au trimis în urma colaborării o suma de dolari Asociației persoanelor în etate, pentru a fi procurate produse alimentare și alte cadouri în preajma sărbătorilor de iarnă pentru familiile defavorizate, persoanelor cu dezabilități, singuratice, adică oamenilor care au nevoie de ajutor și afecțiune.

Mă gândesc cu admirație și respect la cei care fără să-i cunoască pe consătenii mei, au transmis atâta bucurie în casele lor. Dar gândul mă duce cu amărăciune și la „mai marii” țării noastre despre care auzim zilnic din massmedia cum fură de la gura bătrânilor, copiilor, invalizilor... Oare cât îi trebuie unui om ca să fie fericit? A. Dumas-fiul spunea: „Cea mai mare fericire în viață este de a fi făcut ceva ce trebuie să facem”. Cred, ca în cazul nostru, Dan, Deborah și prietenii lor sunt cu adevărat fericiți, pentru că necondiționat ei îi fac fericiți pe alții.

Eu și consătenii mei le dorim tuturor celor care în aceste zile au reușit să ne bucure și au demonstrat că Moș Crăciun există, multă sănătate, prosperare și îi așteptăm cu drag la noi.

Următorul proiect care va demara deja la începutul anului ce va să vină, vizează aprovizionarea cu aparataj necesar Centrului de sănătate al localității.

UN AN CU SURPRIZE PLĂCUTE TUTUROR!

Rubrică îngrijită de dr. hab. Anatol Eremia

Destinul cuvintelor - 8

Cuvinte împrumutate (2)

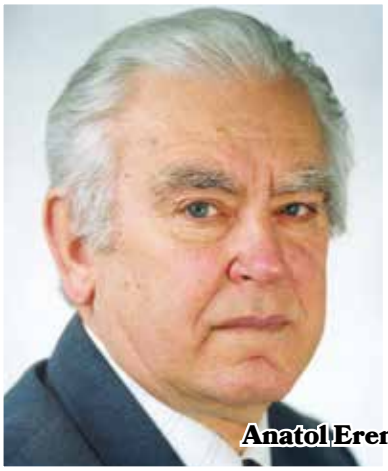

Anatol Eremia

Cuvinte de origine ungară. Numărul acestor elemente lexicale este de aproximativ 200. Ungurii, populație de origine fino-ugrică, originară din regiunile Volgăi și Camei, își fac apariția pe teritoriul Moldovei în sec. al IX-lea, stabilindu-se apoi cu traiul în Câmpia Panoniei, de unde pătrund și în estul Carpaților Apuseni. Aici vin în contact cu populația locală romanică. Conviețuirea îndelungată pe același teritoriu a condiționat influența reciprocă dintre limbile celor două populații. Populația romanică băștinașă a întreținut legături permanente și variate cu ungurii și în secolele următoare, însă majoritatea împrumuturilor lexicale maghiare datează anume din prima perioadă de contact (sec. XI-XIII). Ulterior, datorită migrației populației românești, cuvintele de origine ungurească s-au răspândit și în regiunile învecinate, inclusiv în Moldova.

Domeniile la care se referă cuvintele împrumutate din limba ungară sunt diferite: organizația socială – *bir, dijmă, megieș, nemeș, neam, pârcălab*; comerț – *aldămaș, bâlci, vamă, cheltui, marfă*; agricultură – *altoi, belșug, holdă, hotar*; creșterea vitelor – *imaș, sălaș, ciurdă, cireadă*; așezări umane, locuințe – *gazdă, lăcaș, oraș, feredeu* „baie”, *făgădău* „han, cârciumă”; obiecte, unelte – *bardă, budăi, gealău, zăbală, ilău, lacăt, pahar, resteu, fedeleș, ham*; relații între oameni – *bizui, birui, bântui, seamă, tăgădui, făgădui, harță, îngădui*; alte realități – *vileag, dobă, pârjol, raită, șirag, hang*.

Împrumuturile lexicale de origine ungurească au degajat în limba noastră unele sufixe ca *-eș, -șag, -șug, -ău*, cu ajutorul cărora se formează cuvinte noi și de la teme de altă origine (*gureș, oacheș, vălmășag, beteșug, vicleșug, lingău, mâncău*).

Cuvinte de origine turcică. Dintre popoarele turcice care au lăsat urme în limba noastră sunt cumanii, turcii și tătarii. C u m a n i i, originari din estul Mării Caspice, a-au așezat în sec. XI-XII pe teritoriul Moldovei și în câmpia din nordul Dunării. La năvălirea tătarilor mongoli (1241) ei s-au refugiat peste Dunăre, în Imperiul Bizantin, și în Ungaria, unde mai târziu au fost asimilați de populațiile locale. De la cumani ne-au rămas cuvintele *beci, dușman, olat, toi* și unele nume de râuri și lacuri: *Cahul, Căinar, Călmățui, Ciuluc, Ciucur, Covurlui*.

Influența t u r c ă asupra limbii române a început să se manifeste prin sec. XV-XVI. Turcii osmanlâi au dominat numai regiunile sudice ale Moldovei, fără a le locui. Aici n-a existat o populație turcească sedentară și, prin urmare, nici locuri și localități rurale cu nume turcești. Cel mult ei au putut denumi cu termeni din limba lor doar cetățile ocupate și așezările de tip militar. Astfel, cetății Tigina i-au dat numele *Bender* (*bender* „oraș fluvial; port”), localității mai vechi Smil – *Ismail* (după numele unui vizir *Ismail*).

Cele mai multe cuvinte de origine turcească datează din sec. XVII-XVIII. Ele au fost impuse populației locale de numeroși funcționari, meseriași și târgoveți turci. De aceea majoritatea lor se referă la organizarea socială, administrativă, militară și economică de atunci. Aceste cuvinte denumesc: meserii, ocupații – *boiangiu, chirirgiu, tinichigiu, harabagiu*; obiecte de gospodărire – *balama, gavanos, dulap, cazan, cazma, calup, mușama, perdea, saltea, tava, hambar, ceaun, cerdac*; îmbrăcăminte – *basma, burnuz, găitan, colan, caftan, fata, fes*; produse alimentare – *baclava, bulgur, ghiveci, cașcaval, chebap, chiftea, magiun, pilaf, păstrăma, sarma, telemea, halva, șerbet, iaurt*. Multe din aceste cuvinte au pătruns și în epoca de dominație turco-fanariotă (1711-1821). Cuvintele care s-au menținut în uzul popular au fost adaptate sistemului fonetic și gramatical al limbii române.

T ă t a r i i s-au așezat în Bugeac în sec. al XVI-lea și aceasta nu fără ajutorul Porții Otomane. De la ei ne-au rămas multe numele de localități: *Abaclia, Baimaclia, Comrat, Coștangalia, Taraclia, Tomai, Cimișlia, Șamalia*. Aceste toponime provin, în mare parte, de la diferite nume de triburi și ginți tătărești. De origine tătărească sunt și unele elemente ale lexicului comun: *arcan, capcană, leafă, haraba*. Limbile turcice însă n-au influențat lexicul românesc referitor la asemenea domenii importante precum știința, literatura, arta, cultura în general.

Cuvinte de altă origine. Vocabularul limbii române contemporane conține și elemente lexicale provenite din alte limbi. Acestea ne-au venit, în mare parte, pe cale livrescă. Grupându-le în ordine cronologică, le vom prezenta, în primul rând, pe cele de proveniență italiană.

Influența *i t a l i a n ă* asupra limbii noastre s-a manifestat, începând încă din sec. XIV-XV, datorită relațiilor de ordin politic, economic și cultural. După cum se știe, în cancelariile domnitorilor români își îndeplineau funcțiile mulți misionari și diplomați italieni. La construcția multor cetăți și mănăstiri locale au participat și arhitecți și muncitori din Italia. Negustorii genovezi și venețieni au ajuns cu corăbiile lor până la gurile Dunării și Nistrului. Nu-i întâmplător faptul că una din primele monede românești a fost ducatul, a cărei denumire este de origine italiană (*ducato*).

Cele mai multe împrumuturi italiene însă le avem din sec. XVIII-XIX. Acestea se referă la diferite domenii: economie – *agenție, acont, bancă, casă* (de bani), *restanță, scont, finanțe, financiar*; medicină – *dantesc*,

(medic) *curant, traumă, febră*; muzică – *allegro, andante, bariton, duet, mandolină, operă, romanță, solo, tenor*. Unele italienisme ne-au venit și prin intermediul limbilor rusă și franceză.

Limba și cultura *f r a n c e z ă* a avut un rol important în dezvoltarea și perfecâionarea limbii române literare. Primele elemente lexicale de origine franceză au pătruns în limba noastră încă în sec XVIII-XIX, în fond, pe cale savantă, în mod direct sau indirect, prin traduceri ale operelor literare, prin deschiderea și funcționarea unor școli în care se preda și în limba franceză. La Paris și în alte orașe din Franța și-au făcut studiile mulți dintre intelectualii români. Unele neologisme franceze datează din epoca modernă. Cuvinte și termeni de origine franceză e posibil să fi pătruns la noi și prin intermediul altor limbi europene.

Împrumuturile din limba franceză au îmbogățit lexical terminologia din diferite discipline științifice și domenii ale vieții publice (filozofie, logică, conomie, tehnică, medicină, administrație etc): *anestezie, balistică, bravadă, careu, convoi, cronometru, echer, electrod, electromotor, energie, etajeră, etalon, etichetă, fantomă, fular, hotel, gudron, jambon, lentilă, loial, manivelă, opinie, parolă, reformă, rezervă, ruletă, rută, șaretă, velur, veston* etc. În sec. XIX-XX cunoașterea limbii franceze devenise o necsitate vitală, un grad de înaltă cultură și educație.

În sec. XIX-XX, pentru a completa termenologia ştiințifică internațională, s-a recurs la împrumuturile din limba latină. De origine *l a t i n o - r o m a n i c ă* sunt considerate cuvintele: *aberație, aborigen, variație, versiune, devia, dedica, evoca, edificiu, ilustra, inferior, compendiu, contesta, lacună, limita, licență, memorie, moment, mutila, necesar, occident, oportun, pasiune, patern, peliculă, structură, substanță, temperament, tensiune, ulterior, favoare, centenar*.

O serie de cuvinte romîneşti se explică prin influența *g e r m a n ă*. Majoritatea lor sunt termeni tehnico-ştiințifici, care au pătruns pe cale cultă direct din germană sau prin intermediul altor limbi europene (franceză, rusă): *bliț, bormaşină, ghivent, ghips, glaspapir, cox, şaibă, şindrilă, şină, şnur, stofă*. Unele împrumuturi însă poartă caracter regional, datorându-se influenței la nivelul graiurilor. Menționăm câteva germanisme din graiurile bucovinene: *bomfaier* „ferestrău de tăiat fier”, *ziț* „scaun cu arcuri la căruță”, *maizâl* „daltă de tăiat fier”, *țug* „tren”, *forşpont* „corvoadă”.

În limba *e n g l e z ă* își au originea o serie de termeni tehnici (*bulldozer, escalator, conveier, radar, screper*), precum şi o mare parte din termenologia sportivă (*aut, baschet, box, corner, gol, golf, meci, ofsaid, polo, presing, scor, set, suporter, tenis, fotbal, handbal, henț*). În lexicul cotidian au pătruns cuvintele de tipul *bar, budincă, clovn, stand, stop, tramvai*.

Un număr considerabil de cuvinte și termeni și-au găsit utilizare frecventă în limbajul jurnalistic și publicitar: *campus, clip, fan, job, mass-media, miss, motel, pop, rock, show, spicher, star, test, top, treninț, vip*. Unele dintre aceste lexeme e posibil să fi pătruns în limba noastră și prin intermediul altor limbi. Terminologia calculatorului este aproape în întregime de proveniență engleză: *computer, link, mail, modem, printer, sait, scaner, site, soft*. Prestigiul tehnologic, contactul intens între oamenii de știință și cultură, tendițele globalizării sunt factorii care au determinat influiența limbii engleze asupra limbilor moderne de pe glob.

Observăm deci că limba română, deşi a fost influențată de unele limbi vechi și moderne, nu şi-a schimbat în esență vocabularul şi structura sa gramaticală, continuând să rămână o limbă de origine latină. Contactele cu alte limbi au contribuit doar la îmbogățirea, diversificarea și nuanțarea fondului lexical.

OLESEA SÎRBU, bibliotecar, BPR „Antonie Plămădeală”, or. Hâncești

O carte cu dublă destinație

Împlinirea a 90 de ani de la nașterea Mitropolitului Antonie Plămădeală (1926 - 2005) prilejuiește Bibliotecii publice raionale „ÎPS Antonie Plămădeală” din Hâncești alcătuirea și editarea unei bibliografii consacrate teologului, istoricului, scriitorului, savantului, Mitropolitului Antonie Plămădeală întitulată „Zidind iubire, a urcat în icoană: Mitropolitul Antonie Plămădeală”. Din această considerație a ieșit recent de sub tipar această bibliografie, care se înscrie în seria lucrărilor bibliografice realizate de BPR „ÎPS Antonie Plămădeală” pentru valorificarea patrimoniului și omagierea unor personalități de mare importanță culturală. Autoarea Dna Larisa Suleimanov, bibliograf, în urma unor cercetări ample ne propune o lucrare selectivă cu destinație tuturor celor interesați să cunoască mai detaliat viața, activitatea literară și socială, precum și activitatea Mitropolitului ca propovăduitor al Ortodoxiei. Această bibliografie este o lucrare cu dublă destinație: pune în valoare importantă că arhiereul și-a format un nume atât de episcop și de mitropolit, cât și de om a culturii. Mai mult, cartea dnei Larisa Suleimanov continuă o frumoasă tradiție culturală de marcare a unor evenimente de maximă importanță.

Am parcurs lucrarea cu deosebit interes profesional. Bibliografia este logic și clar structurată, volumul este îngrijit, se consultă ușor și plăcut captează. E o bună integrare în fluxul spiritual național și de ce nu o invitație sau îndemn de a edita asemenea instrumente culturale și informaționale.

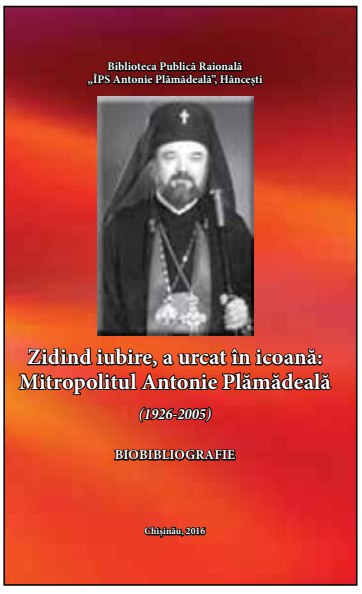

Eu vă îndemn la studierea acestei cărți. Întindeți mâna spre bibliotecă și chemați spre sine acest volum cu titlul „Zidind iubire, a urcat în icoană: Mitropolitul Antonie Plămădeală”.

VALENTINA PLĂMĂDEALĂ, directoare, BPO, „Petre Ștefănucă”, Ialoveni

Zilele Bibliotecii „Petre Ștefănucă”, ediția a XXV-a sărbătorită la Ialoveni

„Păstrați obiceiurile vechi, bătrânești și creștine, căci ele sunt podoaba sufletului omenesc și ne aduc pace în norod”

Petre Ştefănucă

A devenit deja o tradiție, către ziua nașterii lui Petre Ștefănucă, al cărui nume îl poartă cu onoare Biblioteca publică orășenească din Ialoveni, să organizăm Zilele Bibliotecii. În acest an, evenimentul resprctiv a ajuns la ediția a XXV-a. Manifestările derulate, în perioada 14 – 16 noiembrie 2016, sub genericul „Biblioteca publică- promotor al valorilor europene” și dedicate celor 110 ani de la nașterea etnologului, profesorului, folcloristului Petre Ștefănucă, originar din orașul Ialoveni au oferit ocazia întâlnirii cu distinse personalități ale vieții culturale: scriitori și poeți, manageri de instituții, cadre didactice, bibliotecari, elevi dar și diverse categorii de utilizatori.

Evenimentele culturale au debutat luni, 14 noiembrie, când a avut loc deschiderea festivă a manifestărilor.

Atenția vizitatorilor, invitaților a fost surprinsă de expoziția de arte plastic a elevilor Școlii de arte, expoziții de carte „Etnologul Petre Ștefănucă – promotor al valorilor naționale” și „Ialoveni – orașul viitorului”.

„Cuvantul de deschidere”, care a cuprins și un scurt istoric despre activitatea instituției, succese în bibliografia locală a fost prezentat de subsemnata (Valentina Plamadeală).

Biblioteca publică este pusa în slujba comunității locale și permite accesul nelimitat și gratuit la colecții, baze de date și alte surse proprii de informații, asigură egalitatea accesului la informații și la documentele necesare informării, educației permanente, petrecerii timpului liber și dezvoltării personalității utilizatorilor, fără deosebire de statut social ori economic, vârstă, apartenență politică, religie ori naționalitate.

Biblioteca elaborează și editează bibliografia locală curentă și alte publicații.

In 1991 bibliotecii noastre i se atribuie numele de „Petre Ștefănucă”, atunci apar 2 volume „Folclor și tradiții populare” în colecția „Moștenire”. La 100 de ani de la nașterea folcloristului, etnografului Petre Ștefănucă (2006), colaboratorii bibliotecii împreună cu AȘM editează Biobibliografia „Petre Ștefănucă 1906-1942”, cu sprijinul Primăriei Ialoveni. În 2008 apare volumul „Datini și creații populare”, cu sprijinul financiar al Consiliului raional Ialoveni, Secției Cultură.

Anul 2009 a devenit semnificativ pentru noi, colaboratorii bibliotecii adună un vast material despre bibliotecă, înmănunchindu-l în prima monografie despre activitatea bibliotecii „Ialoveni. Biblioteca publică orășenească „Petre Ștefănucă” cu sprijinul financiar al primăriei Ialoveni. Tot atunci apare I ediție a „Ghidului utilizatorului”. Au urmat editarea Caietelor biobibliografice: Lidia Ungureanu, Nicolae Rosioru (2011), Ghidul muzeului „Petre Ștefănucă” (a II-a ediție -2012), bibliografia „Ion Suruceanu”. În anul 2013, în cadrul Zilelor bibliotecii lansăm - 2 Caiete biobibliografice „Grigore Plămădeală-75 ani”, „Larisa Petcu-60 ani”, în curs de apariție sunt caietele biobibliografice: „George Petrea”, biobibliografia „Mihai Jomir”. Un volum de valoare, o biobibliografie este „Prefer nemărginirea... Aurel David” (2012).

Nu pot să nu amintesc, ce s-a mai organizat aici la Ialoveni pentru reabilitarea numelui lui Petre Ștefănucă: în 2006 la 100 ani de la naștere are loc dezvelirea bustului lui Petre Ștefănucă în incinta bibliotecii, cu același nume, renovarea camerei-muzeu „Petre Ștefănucă”, Conferință Științifică consacrată comemorării profesorului Petre Ștefănucă.

Un Liceu Teoretic poartă numele de „Liceul Teoretic Petre Ștefănucă” și o stradă din Ialoveni îî poartă numele. Anual biblioteca organizează acțiuni culturale dedicate lui Petre Ștefănucă. În anul 2012 Biblioteca a fost reamplasată în local nou.

Cu un mesaj de felicitare a venit dl primar de Ialoveni Sergiu Armașu, care a mulțumit și felicitat colaboratorii bibliotecii pentru activitate vastă și diversă în comunitate. Biblioteca a devenit imaginea orașului Ialoveni. Apoi a urmat un mesaj din parte oaspetelui drag , poetul Iulian Filip, maestru în artă. Împreună cu Dumnealui au fost prezenți o echipă întreagă de la AȘM, sector folclor: Pavel Popa, Mariana Cocieru, Victor Pletosu. A fost lansat noul logou al bibliotecii. A urmat lansarea primei povești digitale „Muzeul Petre Ștefănucă”- mândria orașului” care a captivat publicul fiind urmată de șezătoarea folclorică „Tradiții și

obiceiuri- podoaba sufletului omenesc". Au fost vernisate expoziții de artizanat, pictură, carte. Au fost rostite cuvinte de recunoștință și mulțumire pentru bibliotecarii, care muncesc cu abnegație în acest lăcaș, unii din ei invrednicindu-se de Diplome de Merit, material promoțional și cadouri din partea administrației bibliotecii.

Programul manifestărilor a continuat marți, 15 noiembrie, la Centru de Formare și acces la internet — BPO „Petre Ștefănucă" cu trainigul professional „Securitatea calculatoarelor. Instrumente de bază" cu participarea bibliotecarilor din raionul Ialoveni, care au aderat la rețeaua Novateca. S-a vizionat filmul „Ne vedem la Biblioteca Ialoveni". Bibliotecarii au vizitat camera-muzeu „Petre Ștefănucă". La training a participat dna Sofia Mușat, specialist principal în domeniu biblioteci la Secția Cultură Ialoveni.

Șirul manifestărilor au continuat și miercuri, 16 noiembrie, când, ne-am adunat la medalionul aniversar „Emil Loteanu- o lumină în noapte" (80 ani de la naștere) la care au participat elevi liceeni cl. V-VI de la LT „Andrei Vartic" și cl. XI-a de la LT „Petre Ștefănucă", ambele instituții din Ialoveni. Un moment poetic a fost adus in prim plan de liceeni în semn de omagiu regizorului, scenaristului Emil Loteanu. A urmat vizionarea unor crâmpee din filmele produse în regia Domniei Sale. Oaspete a fost și profesorul inginer Ion Odainic, care pentru prima data a vizitat instituțiile noastre, donând un Almanah, vol I.

Activitățile organizate de bibliotecă sunt modalități permanente de comunicare cu diverse categorii de utilizatori și de promovare a programelor culturale prioritare pentru bibliotecă. Biblioteca aduce mesaje de felicitare și mulțumire pentru colaborare eficientă, parteneriat și contribuție la promovarea cărții, lecturii și imaginii bibliotecii în comunitate. Evenimentul a beneficiat de implicarea și susținerea Primăriei Ialoveni, programului Novateca și a Secției Cultură Ialoveni.

Text și imagini: **ION DOMENCO**

REVENIREA ACASĂ A POETULUI

Un frumos și reușit, maestos și totodată, gingaș bust al lui Gheorghe Vodă, a fost instalat în preajma zilei de naștere a poetului, în muzeul ce-i poartă numele, în incinta Gimnaziului „Ștefan cel Mare" din Văleni, r. Cahul. Precum avea să menționeze la festivitatea de dezvelire a bustului, cunoscutul arhitect Ion Pascal, un mare patriot al neamului, „idea realizării unui bust ce ar învești amintirea despre „Omul cetății, Omul Dreptății noastre istorice", poetul, cineastul și regizorul Gheorghe Vodă m-a urmărit de ceva timp și mă bucur că, iată, în doi cu sculptorul Grigore Băț am reușit să facem acest lucru, pentru sătenii, prietenii celui pentru care "sudul este patria sa". E și meritul incontestabil al primarei localității, Silvia Șterbeț, a directorului muzeului, ex-directorul gimnaziului, Tudor Murjac, ambii fiind insistenți, consecvenți în dorința de a învești amintirea lui Gh. Vodă.

Amintim că scriitorul Gheorghe Vodă s-a născut la 24 decembrie 1934, în Ajunul Craciunului, pentru ca, tot într-o zi de 24, dar a lunii februarie 2007 să părăsească această lume. Gheorghe Vodă, au subliniat dr. hab. Vasile Bahnaru, scriitorii Ionel Capiță și Vasile Malanețchi, face parte din generația scriitorilor care a reușit, în anii șaizeci, să confere o altă dimensiune scrisului în peisajul literar autohton. În general, referindu-se la poezia română din Basarabia, dumnealor au scos în vileag, mai întâi de toate, prezența unui vădit capital sentimental, precum și legătura strânsă cu tradițiile și obiceiurile noastre populare. Amintiri de o valoare incontestabilă au răsfirat, în fața celor prezenți-consăteni, elevi și pedagogi ai gimnaziului, membri ai ansamblului „Crăițele" din Văleni, locuitori din satele mejieșe-oaspeții din Chișinău și Cahul, care se îmbinau armonios cu recitalul de poezii, răscolitoarele melo-

dii interpretate la chitară cu mare har și suflet de „bardul nostru de la sud", Mircea Zgherea, la fel un consătean al regretatului Gică Vodă, cum îl numeau cu drag colegii de breaslă. Iar talentatele „crăițe" au bucurat asistența cu frumoase colinde de Crăciun.

A fost o seară de creație cu recitaluri de poezie, o întâlnire de suflet, de plăcute amintiri nu numai despre poetul Vodă, dar și despre tezaurul inepuizabil al neamului nostru, folclorul românesc. Mai mult, a fost reiterată dorința vălenașilor de a avea, cât mai curând posibil, în localitate, un monument al poetului, numele căruia ar fi bine să fie conferit școlii din satul natal. Gheorghe Vodă a absolvit Institutul Pedagogic „Ion Creangă" din Chișinău, în 1959 și cursurile superioare de regizori și scenariști din Moscova în 1966. Timp de mai mulți ani a fost consultant la Uniunea Scriitorilor din R. Moldova. Este laureat al Premiului de Stat pentru volumul *La capătul vederii* (1986). Volume de versuri publicate: *Zborul semințelor* (1962), *Focuri de toamnă* (1965), *Ploaie fierbinte* (1967), *Aripi pentru Manole* (1969), *Pomii dulci* (1972), *Valurile*, *Rămâi* (1974), *De dorul vieții, de dragul pământului* (1980), *Frumos să-i fie pururi chipul* (1976, 1980), *Inima alergând* (1981), *La capătul vederii* (1984), *Scrieri alese* (1988), *Viața pe nemâncate* (1999), *Aripi pentru cădere* (2004).

VICTOR PLETOSU, or. Ialoveni

Festival de folclor *Petre V. Ștefănucă*: Sesiune de comunicări

In memoriam profesorul Petre Ștefănucă, folclorist, etnograf, dialectolog, publicist și personalitate ilustră a culturii române: 110 ani de la naștere

VICTOR PLETOSU, or. Ialoveni

În scopul valorificării operei folcloristice și etnografice a profesorului Petre Ștefănucă, comemorării personalității sale notorii, care a contribuit substanțial la dezvoltarea culturii și istoriografiei interbelice, Consiliul Raional Ialoveni și Sectorul de Folclor, Institutul de Filologie, Academia de Științe a Moldovei, în parteneriat cu Biblioteca Publică Orășenească, „Petre Ștefănucă", și LT „Petre Ștefănucă", Ialoveni, au organizat Festivalul de Folclor „Petre V. Ștefănucă": Sesiune de comunicări, în sala de festivități a LT „Petre Ștefănucă".

Manifestarea a început cu serviciul divin întru cinstirea și pomenirea profesorului Petre Ștefănucă, oficiat de preoții Oleg Ursu și Dumitru Damian de la Biserica „Sfânta Cuvioasă Parascheva", Ialoveni, la care au participat oameni de știință și cultură, rudele savantului.

Simbolistica acestei manifestări spirituale cu adânci rădăcini în conștiința neamului, a fost plăsmuită de exprimarea artistică a trupei de teatru „La steaua", director artistic, dna profesor Galina Castraveț, LT, Andrei Vartic, Ialoveni, transpunând în scenă balada „Meșterul Manole la Mănăstirea Argeșului" – valorificarea mitului fundamental al poporului român, jertfa în numele creației, asemeni destinului profesorului P. Ștefănucă, fapt care a marcat profund trăirea sufletească a participanților la conferință.

La festivitate ne-au onorat cu prezența personalități din administrația raionului Ialoveni și de la Academia de Științe a Moldovei, care au confirmat faptul că, cercetând opera, viața și activitatea savantului Petre Ștefănucă, surprindem o epocă din istoria folcloristicii românești.

Cu un omagiu, a deschis evenimentul dl Anatolie Dimitriu, Președintele Raionului Ialoveni, care a subliniat că, a venit să cinstească un nume mare al folclorului românesc - Petre Ștefănucă, cercetător de excepție, pe care îl păstrăm în conștiința noastră, valorificându-i opera etnografică și exprimându-ne în acest fel prețuirea și respectul, pentru eternitate meritele.

În discursul său, dl Sergiu Armașu, primar de Ialoveni, a accentuat că, Petre Ștefănucă este omul și profesorul adevărat, care a demonstrat o contribuție considerabilă la educarea tinerei generații în spiritul valorilor naționale, asemeni stejarului demnității lui Ștefan cel Mare și Sfânt și e de datoria noastră să inițiem proiectul unui nou sediu al bibliotecii „Petre Ștefănucă".

Participarea cercetătorilor de la Academia de Științe a Moldovei a marcat ediția din anul acesta a acțiunii culturale pentru că, relevantă a fost maniera academică.

Cu un mesaj de o rară sensibilitate, dna dr. Ludmila Șimanschi, director, Centrul de Literatură și Folclor, Institutul de Filologie, AȘM, a menționat că, tradițional, dedicăm marelui profesor Petre Stefănucă, care ne-a cucerit prin scrisul și cuvântul său, acțiuni cultural științifice în care vom regăsi bucuria etnologului prin cercetarea tradițiilor, receptându-i cu plăcere opera și studiile sale folcloristice, cultivându-ne în spiritul valorilor tradiționale.

În comunicarea sa „Sărbători «posomorâte» de Crăciun și Anul Nou din timpul lui Petre Ștefănucă și mai încoace", dr. Iulian Filip, Maestru în Arte, exegetul teatrului popular, șef, Sector de Folclor, a subliniat că, la această întâlnire de suflet cu promotorii artei tradiționale, trăim momente speciale de delectare estetică, cu interpreții melosului autentic, veniți din universul satului, dar și momente de o demnă și sinceră pledoarie pentru tema festivalului: cunoașterea, păstrarea cu sfințenie și promovarea patrimoniului cultural imaterial, care trebuie să fie recalibrat și revalorificat pentru ca să cunoaștem adevăratele semnificații pierdute.

Cercetător de excepție al artei și culturii tradiționale, devotat și dedicat crezului artistic al profesorului Petre Ștefănucă, dr. Grigore Botezatu, conferențiar, Sectorul de Folclor. – Unul din etnologii de marcă ai țării noastre, în discursul său despre Fundația cultural-regală care a susținut proiectele cercetărilor de teren efectuate de Petre Ștefănucă, a îndemnat tinerii, Opera folcloristică a lui Ștefănucă, ca pe o comoară, să o scoatem din arhive. Trebuie studiată și aprofundată ca să ne dezvoltăm capacitatea cognitivă și valorile personalității noastre".

Cu simțire și dăruire, din profunzimea sufletului, distinsa dr. Tatiana Butnaru, profesor conferențiar, Sectorul de Folclor, în cuvântarea sa despre publicistul Petre Ștefănucă – tribun al românismului în Basarabia, a conchis că, suntem împreună pentru a omagia un nume mare al culturii tradiționale și al cercetării științifice. Suntem recunoscători profesorului P. Ștefănucă, care ne cultivă, ne îndrumă și ne ocrotește viitorul cu mare dragoste și respect pentru valorile neamului.

Distinsul profesor Tudor Colac, doctor în științe, conferențiar, Sectorul de Folclor, care a consacrat ani buni promovării și conservării patrimoniului cultural material și imaterial, cercetând adevăratul tezaur de spiritualitate românească a menționat despre „fenomenul povestitului popular" la Iurceni, în Basarabia, descris de Petre Ștefănucă, care rămâne un model pentru generațiile de cercetători, păstrând cu cinste titlul de cercetător al tezaurului folcloric.

Festival de folclor *Petre V. Ștefănucă*: Sesiune de comunicări

Memoria profesorului Petre Ștefănucă este păstrată de toți cei care îi urmează ideile de cercetare și îi moștenesc gustul pentru frumos - iată misiunea noastră", a conchis domnul dl dr. Ion Buruiană, Sectorul de Folclor, aducând un omagiu figurii proeminente a folcloristului, etnografului, profesorului și omului Petre Ștefănucă, prin cercetarea creațiilor folclorice originale, fixate de profesorul Ștefănucă în studiile sale pentru eternitate.

Domnul Victor Pletosu, doctorand, Sectorul de Folclor, AȘM, moderatorul evenimentului, a concluzionat că Petre Ștefănucă este o personalitate notorie a vieții publice și culturale în Basarabia din prima jumătate a sec. al XX-lea, care s-a afirmat prin programul său de a fundamenta o istoriografie națională în limba română, foarte necesară perioadei în care a activat. Profesorul Petre Ștefănucă a jucat un rol important în dezvoltarea folcloristicii românești, prin contribuția sa deosebită la salvgardarea tezaurului folcloric prin conservarea, revitalizarea și valorificarea culturii tradiționale, a folclorului ritualic din Basarabia".

Doamna Tatiana Chiruța, profesoară de limbă și literatură română, LT, „Petre Ștefănucă", Ialoveni, a reiterat necesitatea includerii studierii operei lui P. Ștefănucă în curricula școlară la disciplinele: istoria, educația civică, limba și literatura română.

Cu o deosebită recunoștință pentru cercetătorul veritabil Petre Ștefănucă, o demonstrație de prețuire a operei sale folcloristice, a manifestat, doamna profesor Galina Nița, șef, Direcția Generală Educație Ialoveni, care a subliniat că această primă ediție deosebită a conferinței și a festivalului, certifică: Petre Ștefănucă este un profesor remarcabil și nemuritor.

Cu un deosebit respect pentru valorile culturale, doamna profesor Vera Balan, director, LT „Petre Ștefănucă", a evidențiat că spiritul lui Petre Ștefănucă renaște prin cercetarea studiilor sale valoroase., Astfel, regăsim împlinirea vieții profesorului Petre Ștefănucă și e de datoria noastră morală și patriotică să-i cunoaștem destinul".

Dedicăm această primă ediție a festivalului, profesorului Petre Ștefănucă, care asemeni Meșterului Manole, sau, asemeni unui pom roditor al vieții, a știut să dăruiască și să se dăruiască viitoarelor generații prin tot ce avea mai frumos și mai sfânt în ființa sa, amintindu-ne de credința populară, „Pomul se cunoaște după roade, iar omul după fapte", a accentuat doamna Ana Doschinescu, profesoară de limbă și literatură română, LT „Andrei Vartic".

La această acțiune închinată profesorului Petre Ștefănucă, aducem în inimile iubitorilor de folclor mesajele noastre, ca un adevărat omagiu și recunoștință pentru activitatea merituoasă a etnologului Petre Ștefănucă, cu expozițiile amenajate cu suflet, gând și sentiment, de B.P.O. „Petre Ștefănucă", a menționat doamna Valentina Plămădeală, directorul acestei instituții, realizând o concludentă retrospectivă a acțiunilor cultural științifice consacrate memoriei folcloristului, de la începutul anilor 1990 până în prezent.,

Acțiunea de astăzi generează ideea de a aduce în primplanul preocupărilor noastre valorificarea studiilor lui Petre Ștefănucă, care deschid noi punți de comunicare între sufletele și cugetele noastre cu spiritul etnologului", a afirmat domnul Ilie Ștefănucă, profesor de istorie, LT Țipala, rudă a savantului martir.

Festivalul de Folclor *Petre V. Ștefănucă*: Sesiune de cumunicări – un eveniment de cultură și artă folclorică românească, de pe Valea Botnei și a Ișnovățului, ne-a pătruns într-un alt timp, în care profesorul Petre Ștefănucă a știut să păstreze valorile cu orice preț, iar prețul recunoștinței noastre este organizarea festivalului de folclor, deschis de membrii Ansamblului etnofolcloric „Ialoveneanca", Ialoveni, director artistic Grigore Vârlan, care ne-au fascinat prin frumusețea, dăruirea artistică și autenticitatea interpretării colindelor și a cântecelor populare.

Ansamblul etnofolcloric „Floare de cireș", Ruseștii Noi, director artistic Pavel Balaur, relevă trăsăturile esențiale ale folclorului: sincretismul – frumoasa îmbinare între ritm, melos, coloritul costumelor, aspectul estetic, varietatea, arta interpretativă și instrumentală manifestată de copiii talentați.

Ansamblul etnofolcloric „Floare de salcâm", Cigârleni, director artistic Diana Josu-Braniște, a adus în dar publicului cântece folclorice din locuri pitorești și mirifice, bucurându-ne sufletul cu momente emoționante de întâlnire cu spiritul național adevărat.

Ansamblul etnofolcloric „Țărăncuța", Bardar, director artistic Galina Tonu, ne-a încântat inima și sufletul cu melodii patriotice, documente sonore, culese cu pecetea zonei etnografice, încărcate de istorie și frumusețe.

Ansamblul etnofolcloric „Dorul buciumului", Pojăreni, director artistic Ion Tătaru, a prezentat o șezătoare de Sfântul Andrei, cu materiale prețioase despre funcțiile magice și mistico ritualice de purificare, de vindecare, de protecție și de prezicere a viitorului, ale superstițiilor și credințelor populare.

Ansamblul etnofolcloric „Răzeșii", Răzeni, director artistic Nadeja Petcu, a prezentat un repertoriu variat de cântece și dansuri din folclorul păstoresc, convingându-ne de valorile culturii tradiționale născute în inima oamenilor de la sate.

Ansamblul etnofolcloric „Botnenii", Bardar, director artistic Vera Tonu, a transpus în scenă o șezătoare din Ajunul Sfântului Andrei cu un repertoriu bogat de cântece, dansuri populare, practici magico-rituale de prezicere a ursitului, captând publicul prin decența și demnitatea fiecărei exprimări artistice și vestimentare, precum și talentul cu care sunt atât de generos înzestrați membrii ansamblului.

Ansamblul de dansuri populare „Porumbița", Ialoveni, director artistic Andrei Ungureanu, Om Emerit, executând cu iscusință o suită de dansuri folclorice de pe Valea Ișnovățului, a demonstrat că fascinanta artă a coregrafiei, exprimată prin muzică și costum, reprezintă expresia toposului cultural național.

Participanții la conferință au primit diplome, iar formațiile artistice – premii, din atitudinea generoasă a Consiliului Raional Ialoveni și a Institutului de Filologie AȘM.

Festivitatea „In memoriam Profesorul Petre Ștefănucă, folclorist, etnograf, dialectolog, publicist și personalitate ilustră a culturii române: 110 ani de la naștere", ne-a marcat profund, trăind momente de arhivă, de aducere aminte despre profesorul consacrat în eternitate, dar și prin adevăratele perle folclorice, culese cu acuitate și finețe de Petre Ștefănucă, care răsună în glasurile mlădioase ale copiilor talentați, imprimându-le strălucirea autenticului, prin dăruire și devotament.

Dr. Ion BURUIANĂ

Festival de folclor *Petre V. Ștefănucă*: Sesiune de comunicări

Un clasic al folcloristicii şi etnografiei moldoveneşti

Dr. Ion BURUIANĂ

Nu demult, la 14 noiembrie, s-au împlinit 110 ani de la nașterea eminentului profesor, folclorist, etnograf, sociolog, publicist, dialectolog și om de cultură, basarabean Petre V. Ștefănucă.

Cu această ocazie, la 13 decembrie, la baștina savantului, în or. Ialoveni, în incinta liceului care îi poartă numele, a avut loc o serie de manifestări consacrate comemorării ilustrei personalități.

După un impresionant serviciu divin în memoria distinsului înaintaș, oficiat în holul liceului, ele au continuat în sala de festivități.

Cu câte un călduros mesaj de salut s-au adresat celor prezenți președintele raionului, dl Anatolie Dimitriu, primarul de Ialoveni, dl Sergiu Armașu, directorul Centrului de Literatură și Folclor al Institutului de Filologie al A.Ș.M, dna dr. Ludmila Șimanschi.

A urmat apoi un șir de interesante comunicări la temă, prezentate de colaboratorii Sectorului de folclor al I.F. al A.Ș.M., doctorii în filologie, dnii Iulian Filip, Grigore Botezatu, dna Tatiana Butnaru, dl Tudor Colac, subsemnatul, moderatorul manifestărilor, dl Victor Pletosu, profesoara L. T. „Petre Ștefănucă", dna Tatiana Chiruță, directorul bibliotecii publice orășenești cu același nume, dna Valentina Plămădeală, profesorul Liceului Teoretic din s. Țipala, dl Ilie Ștefănucă, rudă a savantului ș. a.

A încununat manifestările Festivalul de Folclor „Petre V. Ștefănucă". Invitându-ne în admirabila lume a poeziei, cântecului, dansului, tradițiilor populare ș. a., colectivele artistice din Ialoveni, din satele Ruseștii Noi, Cigârleni, Bardar, Pojăreni, Răzeni – vrednici slujitori și propagatori ai frumosului – s-au bucurat nu numai de aplauzele vii ale spectatorilor, dar și de diplome și premii bănești.

Pentru cei mai puțin informați amintim că profesorul și savantul Petre Ștefănucă s-a născut la 14 noiembrie 1906 într-o familie de agricultori din s. Ialoveni, din vecinătatea Chișinăului (azi centru raional).

Învață la școala din satul natal, iar apoi la Liceul „Alexandru Donici" din Chișinău, după care termină Facultatea de Filozofie și Litere a Universității din București.

Întors în Basarabia, lucrează profesor la Tighina, Chișinău și Cetatea Albă.

Elev al reputatului academician Dimitrie Gusti, începând cu anul 1931, participă la cercetările sociologice în s. Cornova (azi în r. Ungheni), în echipa monografică a iubitului său învățător, iar mai apoi și în cele din satele Iurceni (azi în r. Nisporeni), Nișcani (azi în r. Călărași), Copanca (azi în r. Căușeni), Popeștii de Sus (azi în r. Drochia).

De la 18 noiembrie 1934 – ziua înființării Institutului Social Român din Basarabia, ca filială a Institutului Social Român cu sediul la București, Petre Ștefănucă este Secretar General, iar din 14 februarie 1938 – directorul acestui institut, dăruindu-se cu totul cercetărilor.

Dar cele ce aveau să-l consacre ca specialist în literatura populară au fost lucrările sale – „Folclor din județul Lăpușna" (1933), „Cercetări folclorice pe Valea Nistrului de Jos" (1937), „Literatura populară a satului Iurceni" (1937), „Amintiri din războiul mondial (Adunate de la soldații moldoveni din comuna Cornova – Orhei)" (1938) ș. a.

De la Iurceni cercetătorul avea culese și vreo sută de povești, care, însă, din cauza vitregiilor timpului, n-au mai ajuns să fie publicate.

Nereușind să se refugieze, la 10 octombrie 1940 este arestat, fiind acuzat de regimul sovietic de ocupație de naționalism, românofilism, dușmănie față de Uniunea Sovietică ș. a., iar după jumătate de an de cercetări și torturi crunte, la 12 aprilie 1941 – condamnat la moarte prin împușcare.

În urma unei cereri de grațiere, pedeapsa îi este înlocuită cu 10 ani de închisoare.

Moare la 12 iulie 1942 într-un lagăr de deținuți politici din R.A.S.S. Tătară.

În baza decretului Președintelui U.R.S.S. din 13.08.1990 cu privire la restabilirea în drept a victimelor represaliilor politice din anii '30-'50, Petre V. Ștefănucă este complet reabilitat.

Aceasta este drama zguduitoare a nefericitului nostru intelectual, patriot și martir.

Grație străduințelor demne de toată lauda și recunoștință ale inimoșilor folcloriști Grigore Botezatu și Andrei Hâncu, în anul 1991 operele savantului, până la aceasta interzise, cu titlul „Petre V. Ștefănucă. Folclor și tradiții populare", apar în 2 superbe volume în proaspăt inaugurata serie „Moștenire" la editura „Știința", în tiraj de 5050 de exemplare, însoțite de un amplu și judicios studiu introductiv, bibliografie, comentarii și note.

În anul 2006, cu prilejul împlinirii a 100 de ani de la nașterea savantului, se publică cartea „Petre V. Ștefănucă. Biobibliografie", iar în 2008, în aceeași serie „Moștenire" – volumul „Petre V. Ștefănucă. *Datini și creații populare*", studiu introductiv și comentarii de Grigore Botezatu.

De reținut că, după cum menționa într-o evocare de-a sa un alt mare intelectual basarabean, istoricul literar, acad. Ștefan Ciobanu, originar din s. Talmaza (azi în r. Ștefan Vodă), Petre Ștefănucă „simbolizează marea tragedie a românilor basarabeni din anul 1940-1941, întruchipează spiritul de rezistență și de dârzenie a poporului românesc din această provincie, atât de rău încercată de către destinul istoric. (...)

Noi, românii și, îndeosebi, românii basarabeni, nu știm să apreciem jertfele noastre nenumărate, sacrificiile pe care le-am făcut.

„Modestul profesor, ieșit din sânul românimii basarabene, a dispărut ca un erou" (Petre Ștefănucă. *Folclor și tradiții populare*, Chișinău, „Știința", 1991, vol. 2, p. 483, 484).

Dr. Tatiana Butnaru

Festival de folclor *Petre V. Ștefănucă*: Sesiune de comunicări

Petre Ştefănucă: tribun al românismului si martir al neamului

Dr. Tatiana Butnaru

Manifestând interes față de evenimentele sociale prin care trecea Basarabia la începutul secolului XX, P. Ștefănucă ca și întreaga intelectualitate din ținut, nu putea să nu se încadreze în niște discuții cu deschidere spre diverse aspecte ale vieții sociale: cultură, folcloristică, religie, învățământ. Era preocupat, în deosebi, de conjunctura social-politică la care era predispusă Basarabia între cele două războaie mondiale, se îngrijora de soarta poporului și suferințele de martir ale basarabenilor, trecerea acestora prin vicisitudinile timpului istoric. Problema națională, în special „drepturile naționale ale basarabenilor", se aflau mereu în centrul atenției cercetătorului, folcloristului și publicistului Petre Ștefănică și, la fel, ca și A. Mateevici, îi îndemna pe conaționali „să vorbească, să scrie, să citească, să învețe, să se judece, să se roage în limba lor"[1,p.1]. În dorința de a-și îndeplini „datoria față de Basarabia, față de moldoveni și popoarele conlocuitoare cu noi" [2, p.5], el s-a referit la diverse aspecte ale vieții sociale, a prezentat multiple informații de o mare bogăție și diversitate, drept rezultat al activității sale în Școala de monografie sociologică a Institutului Social Român. În această ordine de idei, pot fi nominalizate mai multe articole, cronici, investigații sociologice, unde problemele abordate sunt prezentate în dependență de preocupările autorului în opera de renaștere spirituală a semenilor săi. Or, factorul de bază al propășirii basarabenilor, și în același timp, o soluție salvatoare pentru a rezista în istorie constituie învățătura, educația, păstrarea identității de neam, aceste deziderate pot fi realizate, după sugestia lui Petre Ștefănucă prin „stratul viu de cultură populară moștenită din generație în generație" [4, p.35]. Deaceea, în aprecierea anumitor realizări din viața unei comunități rurale, „nu se pune problema diferenței de nivel cultural, ci problema diferenței de cultură" [4, p.35], iar „bunurile culturale ale satelor trebuiesc apărate" [5, p.56], fiindcă „opera de îndrumare culturală nu trebuie să se facă înăbușind tradițiile de cultură ale satelor ei, dimpotrivă, apărând tradițiile și îmbogățindu-le"[5,p.56].

Sugestia respectivă a fost preluată în articolul ***Școala și datinile*** unde P. Ștefănucă orienta intelectualitatea de la sate în vederea promovării tradițiilor populare de peste an și căreia i se cerea să nu se inspire „din cărțile de școală", dar era chemată „să citească în cartea cea vie a obiceiurilor locale" [6,p.117], să-și concentreze atenția la „căutarea a tot ce cuprinde o comoară culturală", iar „valorificarea acestor comori" [6, p.117] urmează să devină „principiul de îndrumare în toate manifestările culturale "[6,p. 117] și, în același timp, o modalitate de promovare a spiritului autohton, să exprime „puternice afirmări ale spiritualității, noastre românești" [6, p. 57]. Necesitatea promovării românismului respiră din lectura mai multor articole editate în presa timpului, unde P. Ștefănucă înclină spre confirmarea identității românești în corelație de ansamblul de valori universale. Versul eminescian despre plânsul românilor înstrăinați de țară „De la Nistru pân la Tisa" l-a determinat să vină cu argumente noi în vederea reunificării spirituale a românilor din diaspora. Dacă „poetul neamului nostru, scrie P. Ștefănucă, a înfipt pietrele de hotar al neamului nostru românesc „la Nistru și la Tisa", lăsându-i pe mâini streine pe cei 500 000 de români din câmpiile Chersonului și Podoliei" [7, p.75], ei au rămas în hotarele etnice și spirituale ale românismului, făcând abstracție de formațiunile statale existente.

În același timp, P. Ștefănucă vorbește cu durere despre românii din Transnistria rămași în afara hotarelor statale ale țării, dar amplasați cu justificat temei în dimensiunile spirituale ale românismului. „Noi ne-am astupat urechile și ne-am împietrit inima, scrie Ștefănucă, la strigătul plin de durere al lui Toma Jalbă, român din Moldova de peste Nistru din ziua când Nistru devenea hotar între moldoveni: „Fraților, da pe noi cui ne lăsați" [7, p.75]. P. Ștefănucă n-a putut să rămână indiferent la soarta tragică a băștinașilor de peste Nistru, o bună parte dintre care se refugiaseră în localitățile din dreapta Nistrului ca să scape de teroarea stalinistă. Într-un articol din ***Buletinul Institutului de cercetări social al României***, exegetul vorbește de sute de familii de români de peste Nistru, refugiați „dincoace, chemați de duhul pământului muncit și stăpânit de ei și de strămoșii lor" [8, p. 621]. La fel ca și M. Sadoveanu atunci când demasca „nebunia roșie de peste Nistru", crimele „zăgazuite cu mii de cadavre" [9, p.27], P. Ștefănucă se pronunță în apărarea drepturilor acestor țărani fugiți de urgia stalinistă și venea cu propunerea ca statul român să găsească soluții concrete pentru a-i ajuta, se pronunța în vederea împroprietăririi lor, cerea autorităților guvernamentale să-și respecte această „datorie de onoare și să le dee loturi de pământ de case și arabil, întrucât „acești frați de sânge cu noi stau astăzi, în țară, ca streinii", „lucrează ca niște roboți în grădinile care altădată au fost ale lor și duc o viață plină de lipsuri în Balta Nistrului" [8,p.621]. Deși avea o poziție îndoielnică față de acțiunile subversive din RASSM și activitatea „tulbure a sovietelor", publicistul își exprimă certitudinea în viitorul comun al românilor de pe ambele maluri ale Nistrului, este vorba de o posibilă apropiere a „moldovenilor de peste Nistru de vatra culturii românești", se avea în vedere unitatea lor culturală și spirituală, ca „într-un viitor mai depărtat sau mai apropiat versurile din doina lui Eminescu vor suna „De la Bug și pân la Tisa" [8, p.631]. În altă parte, P. Ștefănucă atrage atenția, că „moldovenii de dincolo, prin structura lor sufletească așa cum apar în muzică și alte manifestări culturale, sunt suflet din sufletul neamului nostru românesc, și atât timp cât limba românească răsună până la Bug, noi trebuie să-i cuprindem și pe ei în programele noastre spirituale. Mo-

Festival de folclor *Petre V. Ștefănucă*: Sesiune de comunicări

dul de idei socialiste va evolua sau va dispărea, ceea ce va rămâne însă veșnic viu, va fi spiritul lor românesc care-i va aduce, mai târziu sau mai devreme, la matca românească" [10, p.113-114].

Având cunoștințe profunde în ceea ce privește situația etnografică și lingvistică a popoarelor de origine latină din Balcani, P. Ștefănucă și-a spriginit aserțiunile în baza unor studii fundamentale ale unor filologi de peste hotare, se face referință, în special, la studiile academicianului rus Serghievschi, ca să se declare răspicat, în cunoștință de cauză,... de la Carpați și până la Bug, (spre răsărit în sate răzlețe) se întinde norodul moldovenesc" [11,p.3], având specificarea de români. Adevărul pronunțat avea menirea să facă lumină în primul rând, pentru acei care purtau ideea dezrădăcinări de neam, dar și pentru a contesta învinuirea adusă lui P. Ștefănucă de colaborare cu „dușmanii poporului". Cu această ocazie, P. Ștefănucă scrie: „În Oltenia și Muntenia, și pe malurile Dunării, în Dobrogea, locuiesc valahii. În Transilvania, în ținuturile „Țara Ooașului",„Maramureș", „Țara Bîrsei", Țara Făgărașului", „Țara Hoțegului" și „Banat" locuiesc ardelenii. În sudul Dunării, în Grecia, Serbia și Albania locuiesc aromânii. În Nordul Italiei locuiesc istrienii. Toate aceste popoare poartă în studiile lor științifice și istorice numele de romanitate și latinitate balcanică" [11,p.3].

Folcloristul I. Datcu a avut revelația să descopere două articole necunoscute semnate de P. Ștefănucă în revista de cultură ***Satul***, care a fost editată la București între 1930-1935, unde erau luate în discuție anumite probleme legate de conjunctură social-politică, la care a fost predispusă Basarabia, sub oprimarea regimului țarist, se îngrijora, în special, de suferințele basarabenilor, trecerea lor prin vicisitudinile timpului istoric. La fel ca și A. Mateevici, P. Ștefănucă aduce un omagiu tulburător pentru țăranul basarabean, care a purtat în permanență calvarul marilor suferințe și dezrădăcinării-de neam, dar și-a păstrat limba, tradițiile moștenite din străbuni, „au păstrat nestinsă flacăra neamului nostru,... au făcut front contra valului de înstrăinare și cotropire a dușmanului de la răsărit, rusul" [12,p.4]. (Din articolul **Satele *din Basarabia, zăgaz contra înstrăinării rusești*** republicat în ***Philologia*****,** 2013, nr. 1-2). Oare nu un incomensurabil poem de iubire și profundă compasiune față de cei înstrăinați, față de acei ,care „în jug și chin pe-a lor spinare țara țin", față de soarta dramatică a Basarabiei aflată sub stigmatul unei puteri străine răzbate mesajul din rândurile ce urmează: „Viermele înstrăinării rusești nu a atins rădăcinile neamului moldovenesc, ba ceea ce e spre mândria noastră, moldovenii au absorbit o mulțime de elemente străine, izolate, ce erau trimise de statul rusesc" [12,p.47], dar și-au păstrat identitatea „de falnici răzeși și mazili din ținutul Sorocii, Orheiului și Lăpușnei", fiindcă anume „satele din Basarabia, precizează P. Ștefănucă, sunt cele care au făcut Unirea"[12, p.44], au adus altarele lor de jertfă pentru a rezista în istorie, „a-și manifesta în chipul cel mai sfidător o rezistență pasivă față de stăpânirea rusească" [12,p.44]. Din aceste considerente, P. Ștefănucă se adresează către conducătorii țării să întrevadă „aceste energii de viață românească la tinerii din Basarabia „pentru a-i ajuta prin școală și pentru a-i îndruma pe căile ideale ale românismului" [12, p.46]. Or, acest, izvor „bogat și tânăr", ce persistă în satele basarabene , „se dorește a fi dezgropat ", „pentru a se întrupa, într-un râu de viață românească"[12,p.46], există în aceste rânduri o analogie cu versul lui Mateevici când se adresa către generațiile viitoare: „Răsări-va o comoară / În adâncuri înfundată,/ Un șirag de piatră rară/ Pe moșie revărsată". (A. Mateevici, ***Limba noastră***), adică de revenire „la românești le izvoare", care, vorba poetului, „n-au secat nicicând" pe aceste meleaguri. Este un îndemn expus în unison cu sentimentele marelui Sadoveanu față de „acel duh al răzeșilor și mazililor care au fost tăria țării odinioară, în vremurile de restriște", văzând „în provincia de peste Prut ... o mare putere" [9, p.13]. Mărturisirile nu și-au pierdut actualitatea până în zilele noastre și relevă chezășia unui crez purtat de basarabeni prin vicisitudinile timpului istoric. În articolele lui P. Ștefănucă deosebim și niște afinități cu publicistica lui M. Eminescu, și izvorăsc din aceiași tendință nobilă de a spune adevărul despre Basarabia, a contribui la opera de propășire spirituală a poporului. Gândul eminescian „A rosti numele Basarabia e una cu a protesta contra ocupației rusești" [14,p.471] își găsește concretizare în articolele publicistice ale lui P. Ștefănucă și se materializează sub forma unor mărturisiri zguduitoare despre calvarul „unei stăpâniri sălbatice", „de cruzimile de la Nistru" și „valurile înroșite de sângele nevinovat al moldovenilor" [13,p.46].

În articolul ***Prutul și Nistrul morminte de moldoveni***, P. Ștefănucă a înserat o doină înregistrată în Ialoveni- Lăpușna pentru a da glas durerii colective exprimată de spiritul popular în legătură cu răpirea Basarabiei „de acum o sută și mai bine de ani la Prut" [13,p.47]. Versurile aduse drept argument din textul cules dau glas unei sfâșieri lăuntrice, ce survine din răvășirea dramatizată a unui cosmos marcat de vitregiile timpului istoric și pot fi raportate la sugestiile metaforice din ***Doina*** eminesciană. Or, poezia populară, după cum subliniază P. Ștefănucă, este „cel mai plauzibil document al sufletului poporului" [13,p.47] și aprofundează starea de spirit ce persistă la moment în Basarabia. Propunem un fragment întru confirmarea gândurilor enunțate mai sus, unde invectivele de blestem respiră în cheie eminesciană:

Frunzuliță măr bătut
Haidem, maică, peste Prut,
Hai la frați, la surioare
Să scăpăm de chin și oftare,
Haidem, maică, să scăpăm
Și pe rus să-l blestemăm,
S-ajungă de noi robit
Și de toți badjocorit.[13,p.47].

P. Ștefănucă a reactualizat tragedia Basarabiei în conjunctura social–politică existentă, a cărui martor ocular a fost el însuși în virtutea unor împrejurări nefavorabile și a plătit cu propria sa viață pentru a demonstra „argumentul cel mai puternic", „dovada cea mai incontestabilă a romanității noastre" [15, p.12]. Ce s-ar mai putea adăuga privitor la idealul național al folcloristului și publicistului P. Ștefănucă dincolo de acest strigăt de durere smuls din adâncurile ființei sale": „O sută de ani în urmă ți-au înfipt hotar în coasta dreaptă, astăzi îl simți în coasta stângă; o sută de ani ai fost la o margine de împărăție, astăzi ești la marginea altei împărății și numai stâlp de hotar ..."

Festival de folclor *Petre V. Ștefănucă*: Sesiune de comunicări

[13,p.47]. Cele expuse conțin un adevărat rechizitoriu despre dramele istoriei pe pământul Basarabiei, care au determinat în modul cel mai direct la despărțirea și ruperea ei din trupul țării.

Este de datoria noastră să-i cinstim memoria și partea de sacrificiu adusă pe altarul dragostei de țară și slujirii adevărului, să-i studiem opera, iar la o eventuală reeditare a diferitor materiale și evocări despre martirii neamului, un loc aparte să-i revină și lui P. Ștefănucă.

Referințe bibliografice:

1. A.Mateevici. *Ce ne trebuie nouă?* În: *Basarabia*, an I, nr.53, 26 noiembrie, 1906.
2. P. Halipa. *Un cuvînt înainte*. În: *Viața Basarabiei*, nr.1, 1932.
3. P. Ștefănucă. *Cercetările monografice ale Institutului Social Român din Basarabia la Popeștii de Sus, județul Soroca*. În: *Viața Basarabiei*, nr.11, 1938.
4. P. Ștefănucă. *Între analfabetism și cultură*. În: *Viața Basarabiei*, nr.1-2, 1938.
5. P. Ștefănucă. *Literatura populară a satului Iurceni*. În: *Viața Basarabiei*, nr.2,1936.
6. P. Ștefănucă. *Școala și datinile*. În: *Viața Basarabiei*, nr.1, 1934.
7. Vezi: Viața Basarabiei, nr. 6, 1935.
8. P. Ștefănucă. *Ridicarea economică a regiunii Copanca*. În: *Buletinul Institutului de cercetări sociale a României. Regionala* Chișinău. Tomul II, 1983, Chișinău 1939.
9. M. Sadoveanu. *Vești de peste Nistru*. În: M.Sadoveanu. *Drumuri Basarabene*. Ediție îngrijită de I.Oprișan. București, Editura Saeculum, I.E.P. Știința, 1992.
10. P. Ștefănucă. *Cîntece în literatura românească la radio Tiraspol*. În: *Viața Basarabiei*, nr.1-2, 1938.
11. Apud: *Ultimele pagini ale savantului martir Petre Ștefănucă*. Pagină realizată de A. Donos. În: Literatura și Arta, 10 iunie, 1993.
12. I. Datcu. *Etnologul basarabean Petre V.Ștefănucă în pagini necunoscute*. În: *Philologia*, nr.1-2, 2013.
13. Apud: *P. Ștefănucă. Satele din Basarabia, zăgaz contra înstrăinării rusești*. În: *Philologia*, nr. 1-2, 2013.
14. M. Eminescu. *Publicistică. Opere. Vol V.* Chișinău, Editura Gunivas, 2001.
15. V. Țepordei. *Iubim Basarabia*. București, 1998.
16. Apud: *M. Sadoveanu și Basarabia*. În: M. Sadoveanu. *Drumuri basarabene*. București, Editura Saeculum, Chișinău, I.E.P. Știința, 1992.

NINA BEJAN, Biblioteca copii, Drochia

Ora literară „Os din os de stăpân de țară, dedicată scriitorului Ion Druță

Ion Druță e un mare scriitor național în sensul larg al cuvântului, opera lui având meritul incontestabil de a aborda strigentele probleme ale poporului. Elementele naționale ale creației sale le-au dat coloritul autohton personajelor create de el aceștea fiind răbdători, buni la suflet, muncitori, oameni cu tâlc care îți pot sări în ajutor cu munca, dar și cu un sfat, o vorbă bună.

Așa l-au conceput pe scriitor elevii clasei a IV-a B de la Liceul Teoretic „Ștefan cel Mare" din or. Drochia, care recent au susținut în incinta Bibliotecii copii Drochia dezbaterile cu genericul „I. Druță — os din os de stăpân de țară". Fiind ghidați de învățătoarea lor d-na Rodica Golban, ei au reușit să se atingă de strunele spirituale ale sufletului druțian, astfel descoperind niște valori, care au putut să ne mențină pe pozițiile neamului moldovenesc, păstrându-ne ca neam. În discuțiile lor, fiind conduși de colaboratorii bibliotecii dle Silvia Zaporojan, Nina Bejan și Elena Grițco, ei au fost plăcut impresionați de calitățile nobile ale lui Trofimași, Domnica, Ruxanda, ale părinților acestora, găsindu-le atât de valoroase și necesare nouă în toate situațiile vieții. Iată de ce nu a fost greu deloc să creeze portretele eroilor preferați nu doar cu cuvântul, ci si cu creionul. Tabletele le-au ajutat să redee imaginile casei țărănești: tihnite, calde, cu brâie și cerdac, cu nelipsitele smocuri de busuioc și vezdoage la corzi.

Fiind în iureșul sărbătorilor de iarnă sa vorbit și despre frumoasele obiceiuri și tradiții legate de această perioadă. Una din cetele de urători ale localității numaidecât îi vor avea în componență pe copiii acestei clase. Iar colindele, urăturile și scenetele din repertoriul ei vor fi, desigur, cele mai frumoase și autentice. Astfel copiii au găsit de cuviință că își pot manifesta dragostea de țară, bunătatea fața de oameni și acea demnitatea națională la care ține atât de mult scriitorul.

ANGELA URSACHE, șef BP Mateuți

Novateca- Punte în susținerea bibliotecilor

Vineri, 9 decembrie 2016, Bibliotecile din țară au legat parteneriate în diverse domenii pentru a deveni nu doar spații de lectură, dar și centre de instruire.Cu această ocazie, la BNRM a fost organizat primul Târg al Partenerilor Bibliotecilor „Creăm punți spre dezvoltare: Biblioteca modernă".

În cadrul târgului au fost prezentate cele mai inovatoare și populare servicii, precum și inițiativele lansate de bibliotecile publice din Republica Moldova.

Au fost anunțați câștigătorii celor III-i concursuri: „Cea mai frumoasă amenajare a intrării în bibliotecă", filmulețul „Biblioteca în 90 sec." și „Cea mai activă bibliotecă în presa locală. Astfel, în cel de-al III-lea ultim concurs au fost nominalizați și premiați câștigătorii: Locul III a revenit bibliotecilor publice din satele Mateuți (r. Rezina), Ciobanovca (r. Anenii Noi) și BPR Dondușeni, care vor primi seturi de instruire-FlipChat-uri; Locul II a fost împărțit de BM „B. P. Hașdeu", Chișinău și BP Cricova (mun. Chișinău), care s-au ales cu aparate foto; Locul I și premiul mare – tableta, BP Costești (r. Ialoveni)

La acest eveniment, directorul programului Novateca, Evan Tracz, a declarat că timp de cinci ani, cu ajutorul Fundației Bill&Melinda Gates, USAID, a Ministerului Culturii și a autorităților publice locale, sute de biblioteci au devenit platforme de educare. „Cu dezvoltarea tehnologiilor moderne, care vin să răspundă mai multor necesități, bibliotecile de astăzi abordează și asigură mai multe servicii. Bibliotecile publice s-au reactivat, s-au plasat în mijlocul comunității și sunt centre de informație și de noi oportunități", ministrul culturii, Monica Babuc, a menționat, că peste de 850 de biblioteci publice au aderat la rețeaua Novateca pentru a deveni instituții moderne, care oferă servicii de înaltă calitate comunităților lor. Bibliotecile publice au dat dovadă de o adevărată revoluție și pot servi drept exemplu și pentru bibliotecile din alte state. Excelența sa, Ambasadorul SUA în Republica Moldova, James Pettit, a menționat că, explorând posibilitățile pe care le oferă tehnologiile moderne, bibliotecile pot deveni o platformă puternică pentru dezvoltare și cooperare. Instituțiile respective facilitează accesul tuturor la idei și informații, indiferent de statutul persoanelor. Programul Novateca reprezintă una dintre cele mai vizibile dovezi ale impactului real și pozitiv pe care cooperarea noastră o poate avea și o are asupra vieții de zi cu zi a moldovenilor din întreaga țară. Jessica Dorr, vice directorul Programului Global Libraries al Fundației Bill&Melinda Gates, a declarat, că pe parcursul a 20 de ani fundația a oferit ajutor financiar bibliotecilor publice din întreaga lume. „Moldova ar putea servi drept exemplu pentru bibliotecile din toată lumea. În lume există peste 320 de mii de biblioteci publice care ajută oamenii să-și îmbunătățească traiul și cele peste o mie de biblioteci din Moldova ajută la construirea punților noi spre comunitate și o viață mai bună" a mai constatat Domni sa.

Evenimentul reprezintă încheierea primei etape a campaniei de sensibilizare „Ne vedem la bibliotecă!", lansată în luna septembrie 2016, care a implicat expoziții, demonstrații și discuții informale pe diverse tematici împreună cu partenerii cheie ai bibliotecilor, precum și diferite activități interactive și de divertisment.

AURICA MORCOV, BP Cotova

„Duminica acordurilor muzicale"

Ultima lună a toamnei lăsă pomii desfrunziți și mai bătrâni cu un an. Biblioteca publică Cotova susținută de programul NOVATECA și AO „Ilenuța" și-a mai înscris o nouă filă în dezvoltarea sa armonioasă. Pe data de 10 noiembrie 2016 am primit un pian digital pentru diversificarea serviciilor moderne de bibliotecă.

Deoarece în sat lipsesc localuri pentru recreere și ascultarea muzicii, biblioteca a decis să implementeze un serviciu nou „Duminica acordurilor muzicale", îmbogățindu-le spiritual viața locuitorilor. Scopul acestui serviciu este diversificarea serviciilor de bibliotecă, organizarea timpului liber a oamenilor îndrăgostiți de muzică; recreerea, comunicarea și socializarea lor în cadrul bibliotecii. Datorită aplicării la concursul de granturi pentru ONG-uri al Programului Național NOVATECA am achiziționat un pian digital nou Yamaha la care elevii Școlii de muzică se pot ocupa, primesc deprinderi de a cânta la pian în public. Copiii au posibilitatea în cursul săptămânii să-și facă temele pentru acasă la pian, obțin abilități de comunicare și interacțiune cu alți utilizatorii ai bibliotecii. Parteneri de proiect sunt Școala de muzică Drochia, filiala Cotova, Gimnaziul Cotova și voluntarii. Profesoara de pian Melnic Aurelia a spus că: „Pianul procurat este excelent și de mare folos pentru elevii de la Școala de muzica. Eu personal voi fi alături la organizarea concertelor și instruirilor tematice desfășurate la bibliotecă". Grupul țintă pentru care este dezvoltat serviciul: 10 elevi din Școala de muzică, profesorii. Beneficiari direcți și indirecți ai serviciului estimați pentru anul curent sunt utilizatorii bibliotecii publice Cotova - circa 806, locuitorii satului Cotova.

Cred că prin implementarea acestui proiect ne-am atins obiectivele și anume: am diversificat serviciile de bibliotecă, dezvoltând comunicarea și socializarea utilizatorilor noi ai bibliotecii, oamenilor îndrăgostiți de muzică.

NICOLAE COJOCARU

BUCURIE, LUMINĂ ȘI ARTĂ AUTENTICĂ LA SĂRBĂTOAREA DE CRĂCIUN

După ce a impresionat juriul și publicul de la X Factor România cu vocea și prestația ei excepțională, tânăra interpretă Anastasia Jantâc a venit și pentru spectatorii de acasă cu un proiect inedit, organizând cu ocazia Sărbătorii de Crăciun un concert de muzică live cu genericul *Acoustic Christmas*. Concertul, care a cuprins cele mai îndrăgite melodii dedicate sărbătorilor de iarnă din repertoriul românesc și internațional, a avut loc în ajunul Crăciunului, pe 24 decembrie 2016, în Clubul *Dreamups Innovation Campus*. Secvențe din spectacol au putut fi vizionate la postul de televiziune TVR Moldova, iar concertul integral a fost difuzat de Radio Moldova Tineret pe 31 decembrie 2016.

Evenimentul, condus cu multă eleganță și dezinvoltură de către Sandu Scobioală, prezentator la TVR Moldova, a fost o adevărată revelație pentru publicul prezent, care a gustat din plin atmosfera de sărbătoare, delectându-se cu cele mai inspirate cover-uri tematice. Vocea impecabilă a Anastasiei și stilul ei natural de interpretare, care exclude stridența și artificiul, au mers direct la inima publicului, care a aplaudat îndelung după fiecare melodie și a cântat împreună cu interpreta piese cunoscute și îndrăgite, precum „Acasă de Crăciun", „Vis de iarnă", „Last Christmas", „Jingle bells rock", „Have yourself a merry little Christmas" etc. A fost un prilej excelent pentru toți de a se simți bine, a petrece împreună magia Crăciunului și a se lumina la această mare sărbătoare a creștinătății.

Într-o societate ca a noastră, unde în artă își fac loc tot mai insistent kitsch-ul și lipsa de bun-gust, spectacolul s-a constituit într-o veritabilă oază a frumosului. Gustul artistic rafinat al interpretei și mesajul profund al pieselor propuse spre audiție au creat o atmosferă de bucurie, lumină și artă autentică, artă care emoționează, convinge și poate forma oameni pentru o societate normală.

Decorul spectacolului a fost realizat de Cristina Postolachi, iar printre organizatori se numără Arcadie Scobioală, Mirela Nuță ș.a. Nu putem să nu-i menționăm aici și pe cei sensibili la frumos și cu dare de mână, care au contribuit material sau logistic la realizarea proiectului – firmele *Vinăria din Vale, OM, Bacio di Bolle, Nova Event, Ciao Photography, Lumo*.

Publicul empatic și foarte receptiv i-a apreciat la justa valoare și pe muzicanții care au acompaniat-o pe interpretă – un veritabil band, compus din Dinu Cornescu (chitară 1), Vlad Miron (chtară 2) și Eduard Rusu (cajon). Tineri, talentați, ambițioși, cu un potențial creator demn de luat în seamă, aceștia, împreună cu interpreta Anastasia Jantâc, vor avea, cu siguranță, un cuvânt de spus în arta muzicală de la noi.

CRISTINA STANCOV, profesor de pian, catedra Dirijat Coral

„Muzică și suflet în note de toamnă”

La data de 29 noiembrie în incinta Centrului de Excelență în Educație Artistică „Ștefan Neaga”, sala 45, a avut loc un concert cu genericul „Muzică și suflet în note de toamnă” organizat de către profesorii de pian Stancov Cristina, Driga Elena și Dvoreanchina Tatiana, iar participanții au fost elevii de la catedrele *Dirijat coral* și *Canto*. Concertul nostru a fost dedicat compozitorilor moldoveni și anume creațiilor scrise pentru pian. Bineînțeles că neam referit doar la câțiva dintre ei. Vorbind despre muzica națională pentru pian putem spune că s-a format pe parcursul sec. al XX-lea. Gândirea muzicală originală a compozitorilor din Moldova se axează preponderent pe modelele creației populare prin strânsă legătură cu folclorul muzical reflectată în utilizarea intonațiilor, modurilor și ritmurilor specifice, în simplitatea limbajului respectiv.

Concertul a început cu creația compozitorului ***Solomon Shapiro***, cunoscut prin nenumăratele sale cântece și romanțe, aproximativ 150 la număr. A compus creații în diferite genuri: corale, vocale, simfonice așa ca ,,Rapsodia moldovenească“ și baletul „Haiducii”. Primele miniaturi pentru pian le-a scris în anii tinereții - „Scherzo”, suita pentru copii, „Jucării” compusă din 6 părți și piesa „Basm” care a răsunat în interpretarea elevei anului III Chitoragă Doina-Andrea.

Următorul compozitor despre care am vorbit a fost **Simeon Lungul**, fost marinar care a izbutit în sfera componistică debutând la un concurs în 1951 cu corul interpretând propriile creații și fiind premiat cu locul întâi. Membrii juriului au atras atenție la creațiile sale melodioase și pline de expresivitate. Astfel compozitorul și-a început activitatea sa. Este autorul a multor creații de diferite genuri: cântece, coruri, piese orchestrale și camerale. Printre creațiile pentru pian enumerăm: patru fugi, variațiuni, un preludiu, o poemă, un capriccio, sonatina „Măști”, piese pentru copii și ceratia „Hora“ interpretată în ansamblu de către elevii anului III și IV Sturza Diana și Petriciuc Antonin.

În continuare am vorbit despre compozitorul, dirijorul și muzicologul **Gheorghe Mustea -** nume cunoscut în arta muzicală de la noi. Gh. Mustea abordează un spectru larg de genuri: de la muzica simfonică la cea de operă, de la muzica de cameră și cea vocal-simfonică la muzica de film și teatru. Un șir de creații ale sale abordează aprofundat și complex materialul folcloric ca pe unul care exprimă esența spirituală a poporului. Dumnealui, nu este doar compozitor, dar și dirijor de orchestră simfonică. Această îmbinare „fericită”, după cum o numește însuși maestrul, vine cu rezultatele sale. Experimentarea zilnică în laborator (sala de repetiții) cu sonoritățile orchestrale în activitatea de pregătire pentru scenă a creațiilor diferitor compozitori, de diferite stiluri, forme, genuri, din diferite epoci nu poate să nu-și lase amprenta asupra gândirii muzicale și a măiestriei componistice a autorului (nu fiecare compozitor are acest privilegiu!) și, în special, asupra gândirii sale simfonice. Intuiția orchestrală, operarea liberă cu sonoritățile orchestrei, cunoașterea specificului timbrurilor diferitelor instrumente și a grupurilor de instrumente, a fiecărui instrument în parte (pe unele din ele le mânuiește), subtilitățile orchestrației, ale armoniei - toate acestea sunt o comoară ce se află în posesia compozitorului Gh. Mus-

tea. Printre cele mai reprezentative creații sunt: opera ,,Alexandru Lăpușneanu", concertul nr.1 și nr.2 pentru orchestră, poemul simfonic ,,Evocare" etc. În acest concert am ascultat piesa pentru pian ,,Melodie" în interpretarea elevei anului III Rodnițchi Felicia.

Următorul reprezentant al muzicii autohtone a fost bine cunoscuta compozitoare și pedagog **Zlata Tcaci**, care desfășoară o prodigioasă activitate didactică pe parcursul peste 40 de ani. Creația Z. Tcaci este adresată celor mai diferite categorii de auditoriu și cuprinde lucrări pentru orice vârstă și accepție de gust: de la cântece și miniaturi instrumentale pentru copii până la cicluri vocale, compoziții simfonice, vocal-simfonice și muzical-teatrale. Este autoarea a peste 800 de lucrări muzicale dintre care 578 au fost editate. Un loc prioritar în creația compozitoarei l-a ocupat muzica pentru copii. Z. Tcaci este autoarea primei opere și a primului balet pentru copii din muzica moldovenească postbelică. Printre creațiile pentru pian cele mai cunoscute sunt: suita pentru două piane, din folclorul evreiesc: 4 piese pentru pian, sonata-Impromptu Nr.1 (d-moll), sonata nr.2 și piesa ,,Basm" pe care am ascultat-o în interpretarea elevului anului IV Slesari Ion.

În ordinea ideilor susținute de gânditorul român Mircea Vulcănescu, unul dintre exponenții care dovedesc realitatea istorică a școlii muzicale autohtone și un compozitor care prin întreaga sa operă muzicală demonstrează posibilitatea creării unor lucrări reprezentative, pe baza atașamentului constant la ideea artei autohtone, a fost **Gheorghe Neaga -** fiul lui Ștefan Neaga, strălucit pianist, compozitor, dirijor și pedagog. Creația lui Gh. Neaga cuprinde opere, lucrări simfonice, camerale, vocale și instrumentale. Pentru pian a scris invențiuni la 2 voci, variațiuni pentru pian pe o temă originală, piesa „Doină", piesa „Poveste" și 2 preludii, unul din ele fiind Preludiul în C-dur interpretat de către eleva anului IV Serediuc Natalia.

Un alt reprezentant al culturii muzicale moldovenești a fost compozitorul și pedagogul **Solomon Lobel**, unul din cei, care a stat la izvoarele dezvoltării muzicii simfonice moldovenești, autor a șapte simfonii, concerte instrumentale, a multor lucrări vocale și corale, prelucrări din folclorul moldovenesc. Scrise la un înalt nivel profesionist, lucrările sale se disting printr-un colorit național pronunțat și conținut profund dramatic. Creația pentru pian a compozitorului este destul de vastă și variată și include lucrări de formă mare (4 sonate, o suită din 5 părți) și peste o sută de lucrări mai mici. Piesa ,,Dansul" am ascultat-o în interpretarea elevului anului III Dumbravă Anton**.** Pe lângă faptul, că a fost un compozitor de valoare S. Lobel are un merit deosebit în dezvoltarea și organizarea învățământului artistic, a pregătit un număr mare de compozitori, printre care S. Buzilă, E. Doga, T. Chiriac, A. Liuxenburg, O. Negruța ș.a. In continuare am ascultat piesa ,,Rondo" în interpretarea elevului anului I Ganea Calin**.** Muzicologul E. Cletinici scria: ,,Creațiile pentru pian a lui Solomon Lobel se remarcă prin naturalețea sentimentelor, caracterul integru, optimist, majoritatea dintre ele sunt pătrunse de un lirism senin și energie pozitivă, elan". Piesă pentru pian ,,Bătuta**"** a fost interpretată de eleva anului IV Ganea Nicoleta.

Ne-am referit și la creația compozitorului **Oleg Negruța** exprimată în cele mai diverse genuri: numeroase lucrări camerale. Multe din ele fac parte din repertoriul muzical didactic. Printre melomani se bucură de popularitate lucrările simfonice, vocal-simfonice și cele de muzică concertantă. Repertoriul lui pianistic surprinde prin claritatea desenului muzical bazat pe folclorul moldovenesc, gândire orchestrală și tendință la stil de concert. Se regăsesc în lucrările sale melodii dinamice, pline de viață, bogate în ritmul de dans național. Lucrările pianistice ale lui O. Negruța atrag atenția de 50 de decenii atât profesorilor cât și studenților prin raportul dintre concretețea melodică și sonoritate, forma împlinită, stil și limbaj creator, expresie pură a sentimentelor. Creația pianistică devine, cu adevărat, laboratorul unde compozitorul imprimă o energie deosebită fluxului melosului național în muzica instrumentală. Printre piesele pentru pian enumerăm: ,,Rondo", ,,Vioara mea", ,,În poină", ,,Glumă", ,,Scherzo" ș.m.a. Piesa ,,Improvizație**"** a fost interpretată de către elevul anului I Solovei Radu.

Printre compozitorii contemporani îl întâlnim pe **Vlad Mircos** care pe parcursul activității sale a realizat o serie de piese corale, orchestrale și instrumentale de un lirism pătrunzător. Pentru pian a scris piesele: ,,Zbor etern", ,,Flori pentru profesori", ,,Revelații nocturne", ,,Amintiri ", o piesă în 4 mâini, ,,Clipe senine" și **,,**Visul stelelor**"** interpretată de eleva anului III Sturza Diana.

O figură remarcabilă în domeniul muzicii este compozitorul **Eugen Doga**. Domeniul în care se afirmă cu vigoare și îi aduce notorietatea internațională este arta componistică. Este semnatarul mai multor poeme simfonice, uverturi, cvartete de coarde, cantate vocal-simfonice. Eugen Doga face muzică pentru 200 de filme artistice, de animație, documentare, televizate. De asemenea au fost montate 13 spectacole cu muzica Dumnealui. Circa 60 de romanțe au intrat în repertoriul unor interpreți din Moldova și din străinătate. A scris muzică ușoară – peste 200 de cântece, valsuri – circa 60, a practicat toate genurile muzicale clasice, cu excepția muzicii de operă. Spectrul variat al genurilor abordate demonstrează interesul lui pentru cele mai diverse modalități de exprimare sonoră, pentru zone tematice și stilistice diferite. Muzica sa este, în toate ipostazele, antrenantă, vibrantă și sinceră, ea cucerește ascultătorul prin generozitatea melodică și autenticitatea emoției pe care o comunică. ,,**Sonetul"** pentru pian scris în 4 mâini a răsunat în interpretarea elevelor anului III Arusoi Adriana și Vieru Marcela**.** E. Doga remarca: „Am învățat de la marele Enescu să caut muzica pretutindeni, în folclor, în natură, fără prejudecățile snobilor. Degeaba râvnești să atingi înălțimile, să experimentezi o modernitate rece, chinuită, dacă nu ai scris nici o piesă miniaturală, ca un diamant mai valoros decât orice taluz zgomotos de zgură. Am descoperit că oamenii n-au uitat să viseze la muzica muzicală, să se bucure, să se vindece prin ea". Astfel spus, am audiat remarcabilul vals din filmul „*Dulcea și tandra mea fiară*" scris în decurs de 10 minute la 11 seara devenind ulterior legendary și care a fost interpretat de către elevii anului IV Carp Alina-Paula și Barbu Serghei**.**

La finele concertului am ascultat o ,,Melodie" de divertisment semnată de compozitorul **Timofei Tregubencu.** Acest ansamblu a fost interpretat de către elevul anului II Panciuc Valeriu și elevul anului IV Platon Eugen.

Programul divers și interpretarea emotivă a creațiilor au creat o atmosfera plăcută de sărbătoare.

LILIA MIAUN, director Școla de Arte, or. Cupcini

Interacțiunea dintre familie și școală în educația muzicală a copilului

În societatea contemporană observăm creșterea importanței educației estetice prin intermediul artei, în special a muzicii. Aceasta contribuie la dezvoltarea valorilor morale ale personalității, la transmiterea experienței spirituale acumulate de-a lungul secolelor, la restabilirea relațiilor dintre generații. Sarcina instituțiilor de învățământ și a educației în familie este de a sistematiza acțiunea mediului informațional asupra copiilor și adolescenților, de a forma o atitudine critică față de informația recepționată. Pentru o personalitate în proces de formare, este foarte importantă dezvoltarea independenței în aprecierea moral-estetică a realității prin intermediul artei muzicale, a aspirației spre valorificarea propriului potențial spiritual și a culturii intelectuale printr-un interes sporit față de trecutul poporului său, față de valorile culturii naționale și universale. Procesul de inițiere a copilului în artă, inclusiv în cultura muzicală, trebuie să fie unul continuu, începând din primele zile ale vieții. Astăzi însă, în contextul suprasaturării surselor media cu muzică, a cărei calitate nu este cea mai bună, este cu atât mai important să îl învățăm pe copil să se orienteze în această paletă a sunetelor, alegând lucrările artistice veritabile, utile pentru dezvoltarea sa spirituală. Muzica a intrat în fiecare casă, este ascultată de adulți și de copii, în stil popular, clasic, modern sau pop. Uneori este destul de dificil să te orientezi în acest flux de sunete, cu atât mai mult copiilor. Însăși viața ne convinge de faptul că nu întodeauna știm să observăm frumosul, deseori suntem indiferenți față de muzica cu un conținut profund. Acest lucru se întâmplă și din cauza faptului că în anii copilăriei familia nu a acordat atenția necesară educației muzicale. De aceea, sarcina părinților și a profesorilor este de a recunoaște prezența imaginației artistice a copilului și de a crea condiții optime pentru dezvoltarea acesteia, de a-l ajuta să perceapă fenomenele muzicale.

Experiența acumulată pe parcursul secolelor și cercetările științifice în domeniu au demonstrat că muzica influențează psihicul și fiziologicul omului, că aceasta poate avea un efect liniștitor și stimulant, să trezească emoții pozitive și negative. Astfel, muzica ocupă un loc deosebit în familia artelor datorită acțiunii sale asupra persoanei. Ea îl însoțește pe om pe parcursul întregii vieți, prin urmare este foarte important ca familia și școala să se îngrijească ca acest însoțitor minunat să fie întotdeauna bun și înțelept. Conform cercetătorilor din domeniul educației familiale, familia reprezintă prima și cea mai importantă treaptă unde tânăra personalitate intră în lumea muzicii. Anume părinții sunt cei care pun temelia viziunii asupra vieții, a moralității, a gusturilor estetice ale copilului. Naturalețea și caracterul facilitator al mediului familial, ascultarea muzicii împreună cu părinții, acea atmosferă specială creată în timpul lecțiilor cu o persoană apropiată, toate acestea creează mai multe oportunități de a-l iniția pe copil în lumea muzicii prin educația familială.

La momentul actual, situația educației muzicale în familie este departe de ideal: starea materială s-a înrăutățit, iar acest lucru afectează și dezvoltarea muzical-estetică a personalității copilului. Este important să menționăm și faptul că orientarea copilului spre o educație muzicală specializată, fără a avea suficiente motive că acesta va deveni un muzicant profesional, este importantă, întrucât arta muzicii are nevoie nu doar de interpreți buni, ci și de ascultători buni. De aceea accentul trebuie să fie pus asupra educației muzical-estetice în sensul larg, care poate fi realizată prin acțiunea familiei și a școlii. Este important, în zilele de astăzi, să îl apropiem pe copil de lumea muzicii clasice și contemporane de calitate, astfel încât acesta să își formeze un gust muzical. Din păcate, mulți părinți uită de faptul că hrana spirituală pentru copil nu este mai puțin importantă decât cea fizică. Deseori îi putem auzi pe părinți spunând că nu doresc ca copilul să își piardă timpul pentru o muzică fără folos. Este trist faptul că doar copiii aleși, talentați în mod special, găsesc bucurie în contactul cu muzica, pe când ceilalți rămân indiferenți.

Este cunoscut faptul că într-o familie care acordă seriozitate educației muzicale a copilului, acesta este cufundat într-un mediu muzical și din primele zile ale vieții sale are acces la impresii diverse și valoroase, în baza cărora se dezvoltă aptitudinile muzicale, se formează cultura muzicală. Într-adevăr, astăzi în majoritatea familiilor au fost pierdute tradițiile muzicale. Cântatul și solfegiul dispar din viața familiilor, iar interpretările vii sunt înlocuite de către computere și televizoare. „Părinții buni sunt mai importanți decât pedagogii buni" – spunea cunoscutul pianist și pedagog G. Neigauz, având în vedere faptul că cei mai buni pedagogi nu vor putea face nimic dacă părinții sunt indiferenți față de muzică și educația muzicală a copiilor săi. Anume mamele și tații trebuie să îl „infecteze" pe copil cu dragostea față de muzică, să manifeste interes față de prioritățile muzicale, să îl înscrie la o școală de muzică, la un cerc muzical sau într-un studiou.

Părinții care iubesc cu sinceritate muzica și sunt interesați de autocultivare, chiar dacă aceștia nu cântă la un instrument muzical sau nu practică interpretările vocale, pot să facă foarte multe pentru educația muzicală a copilului. Câteva din modalitățile de educație muzicală în familie ar fi vizitarea teatrelor, a teatrelor de operă și balet, a filarmonicii și discutarea celor văzute acasă; organizarea sărbătorilor familiale, scenariile și partea muzicală a cărora copiii le pregătesc împreună cu părinții.

În concluzie, este important să menționăm că succesul dezvoltării muzicale a copilului depinde într-o mare măsură și de cât de corect și exact însăși părinții înțeleg scopul și sarcinile educației muzical-estetice în școală și acasă, precum și de pe cât de mult aceștia realizează marea acțiune a forței emoționale a muzicii asupra personalității copilului.

EFIM POPA, directorul ȘAPC, or. Rezina, gr. man. II, gr. did. I

Magia sărbătorilor de iarnă la „Paleta curcubeului”

Început de decembrie. Din adâncul cerului iarna cernea primii fulgi de nea, care se așterneau cuminți pe străzile orașului. Natura, până mai ieri inundată de miracolul culorilor autumnale, părea nu știu cum mai pustiită, mai neobișnuită. Domnea o stare de decembrie bacovian...

Deși tristețea acelei dimineți cuprinse întreaga urbe, în inimile elevilor, veniți din mai multe raioane, la Școala de Arte Plastice pentru Copii din orașul Rezina, răsărea soarele copilăriei. Altfel nici că se putea, doar trebuia să înceapă Concursul interraional „Paleta curcubeului”...

În ziua de 3 decembrie curent, Școala raională de Arte Plastice pentru Copii, sub egida Secției Cultură a Consiliului raional Rezina, a organizat ediția a II-a a Concursului interraional de artă plastică „Paleta curcubeului” cu tematica „Magia sărbătorilor de iarnă în creația copiilor”.

La „Paleta curcubeului” au participat elevi ai școlilor de arte plastice, clasele a III-ea, a V-ea, categoriile de vârstă 11-14 și 15-18 ani, din raioanele: Telenești, Șoldănești, Criuleni, Râbnița și Rezina. Concursul în cauză a avut ca obiective: *popularizarea datinii și obiceiurilor strămoșești; păstrarea identității școlii naționale prin educația artistică a generației tinere; depistarea, selectarea și promovarea tinerilor talentați în scopul orientării spre activitatea de performanță și creșterea nivelului de cultură în domeniul artistic; îmbogățirea măiestriei pedagogice și realizarea unui schimb util de experiență între cadrele didactice din școlile de arte și arte plastice; stabilirea relațiilor de prietenie între elevii din diferite școli de învățământ artistic*.

Participanților li s-a propus să realizeze o compoziție pe una dintre temele concursului, ce ține de datinile și obiceiurile sărbătorilor de iarnă, pe formatul A3 (30x40 cm), în cadrul a 4 ore academice.

După expirarea timpului, membrii juriului au evaluat lucrările. Potrivit dumnealor, concursul a întrunit participanți foarte selecți. Dl Eugeniu Țâbârnac chiar a menționat: „... voi, dragi copii, m-ați depășit pe mine, pe când eram la vârsta voastră”. Profesorul Tudor Macari a ținut să le spună copiilor că sunt mai fericiți, comparativ cu semenii lor care nu fac studii la o instituție de învățământ artistic, deoarece au acel dar dumnezeiesc de a crea frumosul. Și pictorul Sveatoslav Zacon a remarcat prestația înaltă a concurenților, deși, spune dumnealui, „... nu-mi sunt pe plac concursurile, deoarece în cadrul lor nu este posibil să plasezi toate lucrările reușite pe locurile premiante și până la urmă cineva rămâne cu sufletul neîmpăcat”.

Deși toți participanții au avut o prestație lăudabilă, dintre cei buni au fost selectați cei mai buni. Învingătorii s-au învrednicit de diplome și premii.

În cadrul deschiderii evenimentului a fost prezentă și dna Angela Racu, șeful Secției Cultură, care a felicitat participanții și le-a dorit succese în concurs.

Aș mai menționa aici aportul dlui Sveatoslav Zacon la constituirea juriului, căruia îi mulțumim din suflet. Datorită dumnealui, am avut niște juriați de o competență și corectitudine deosebite: dl Tudor Macari – profesor la Universitatea Pedagogică de Stat „Ion Creangă”, artist plastic, membru al Uniunii Artiștilor Plastici (UAP); dl Eugeniu Țâbârnac - grafician, membru al UAP; dl Sveatoslav Zacon - pictor.

O susținere deosebită am avut din partea colectivului de profesori și elevi ai Școlii de Muzică din oraș. Elevii instituției au delectat oaspeții cu un concert de zile mari.

... Timpul trecuse pe neobservate și amurgul se lăsa încet peste lunca Nistrului, iar copiii, cu o nostalgie în suflet, își luau rămas bun unul de la altul, în speranța de a se revedea la următoarea ediție a „Paletei curcubeului”.

P. S. Direcția instituției noastre, de comun acord cu Secția Cultură Rezina, a decis să organizeze, în perioada sărbătorilor de iarnă, un vernisaj al lucrărilor realizate în concursul menționat.

ALEXANDRA SOCOL, BP „Afanasie Talpă", s. Țahnăuți

Biblioteca Publică „Afanasie Talpă”

Ziua de duminică, 6 noembrie s-a arătat zi frumoasă cu mult soare și flori. Oaspeți dragi din toate colțurile țării și de peste hotare, foști elevi, colegi de clasă s-au întâlnit la BP „Afanasie Talpă" din s. Țahnăuți, raionul Rezina, pentru a participa la evenementul cu genericul „Dăruind lumină -rămâi în veșnicie", consacrat comemorării lui Afanasie Maxim Talpă - ilustru pedagog al educației naționale cu un stagiu de muncă de peste 42 de ani, dar și prima Aniversare de când BP din sat îi poartă numele.

La acest eveniment au participat: TV *Elita Rezina*, Andrei Bordian, corespondent la revista „amic" pentru copii și tineret, Varvara Rusu, specialist principal în problemele bibliotecilor, patrimoniului și muzeelor de la Secția cultură Rezina, Liuba Talpă – consoarta regretatului profesor Afanasie Talpă, Mihail Olari, primarul comunei Țareuca, Ștefan Tuluc, „copil de suflet" al familiei Talpă, medaliat Olimpic Național al II-lea, la limba și literatura română, Liuba Popovici, șef serviciu copii cl. V-IX BPR „Mihai Eminescu", or. Rezina, bibliotecara de la BP Țareuca -Elena Bulacu ș.a.

Cu multă emotivitate a salutat publicul primarul comunei Țareuca dl Mihail Olari, care a remarcat importanța deosebită a acestui eveniment. Părintele Oleg, parohul bisericii din sat a sfințit încăperea bibliotecii și a accentuat că BP este în apropierea bisericii și ambele au menirea de a educa și vindeca sufletele omenești și doar împreună fac cele mai frumoase lucruri, dăruind lumină și credință.

A urmat un program artistic cu participarea ansamblului folcloric „Pădureanca" de la Casa de cultură din s. Țahnăuți. Cu donație de carte au venit Andrei Olari, Ștefan Olari, Liuba Popovici, Zinaida Hâncu, Victor Leșan.

Fiecare invitat a vorbit despre amintirile frumoase și dragi legate de fostul învățător Afanasie Talpă, care s-a dăruit pe sine și a ars ca o lumânare, transmițând lumina cuvântului, credinței, cumsecădeniei discipolilor săi. Acesta este de fapt, primul pas întreprins din șirul, care va urma în vederea învesnicirii memoriei, maestrului Afanasie Talpă, un act de memento colectivă, de mulțumire pentru anii când dumnealui, cu aleasă măiestrie și vocație ne-a fost profesor, regizor de teatru, redactor de gazete inclusiv radiofonice, organizator de cercuri literare, alte activități educative de aleasă prioritate profesională și spirituală.

Toate acestea fiind spuse, nu putem să trecem cu vederea și pe Liuba Talpă, consoarta, care a activat ca învățător la clasele primare, după care elevii dumneaei urmau în dirigenția lui Afanasie Talpă. Dumneaei i s-a înmânat un Semn de Gratitudine din partea Primăriei Țareuca pentru întreaga activitate prodigioasă timp de 35 de ani pe tărâmul educației naționale, pentru sacrificiul, dăruirea de sine, la crearea noilor destine.

BP „Afanasie Talpă" îi revine rolul de a promova imaginea instituției respective, a personalităților din localitate, a istoriei locale, să devină locul de legătură dintre generații, de a educa și propaga valorile educative și spirituale.

Evenimentul a fost organizat cu suportul APL, a oamenilor de bună credință ca: familia Vladimir și Mariana Druță, Maria Cotelea, Elena Cenușă, Elena Taban, meșter popular care a venit cu o expoziție de lucrări confecționate manual: broderie, covorașe țesute. Fiecare participant a venit cu flori, cuvinte frumoase la adresa familiei Talpă și cu darurile toamnei: mere, gutui, struguri, care au fost servite cu multă plăcere.

Fina de cununie a familiei Talpă dna Maria Florea, profesoară din s. Ignăței a menționat importanța acestui eveniment și că îl va povesti în localitatea dumneaei. „E foarte frumoasă sărbătoarea și nu o voi uita niciodată, sunteți bravo, să mergeți așa înainte cu mult entuziazm și creativitate".

BP „Afanasie Talpă" aduce sincere mulțumiri Primăriei Țareuca în persoana dlui primar Mihail Olari, care ne susține în toate activitățile, părintelui Oleg și tuturor participanților la petrecerea interesantă și frumoasă în depănarea șiragului de amintiri legate de anii de școală și de foștii învățători Afanasie și Liuba Talpă - mamă și tată pentru mulți din discipolii lor.

Sperăm la alte ediții cu mai mulți participanți.

MARIA GÂNDEA, șefa Filialei „Nicolae Titulescu”

Vizita de studiu și schimb de experiență în România

O bibliotecă modernă nu are legătură neapărat cu un calculator... ci onseamnă on primul rвnd atitudine!
Paul - Andre Baran, director de Programe Biblionet.

În perioada 28 - 29 octombrie curent, un grup de 9 bibliotecari din raionul Ialoveni, format din: Lidia Rusu, șef Relații cu publicul, coordonator și formator în programul „Novateca”, Maria Gândea, șefa filialei „Nicolae Titulescu”, Mariana Blănuță, bibliotecar filiala „Nicolae Titulescu”, Steluța Savin, bibliotecar CFI, Svetlana Bivol, șefa bibliotecii „Elena Alistar”, Rezeni, Mariana Ursu, șefa bibliotecii „Andrei Vartic”, Liuba Gîrbu, șefa bibliotecii „Nimoreni”, Veronica Moldovanu, șefa bibliotecii Societeni și Sofia Mușat, specialist principal Secția de Cultură Ialoveni, însoțiți de reprezentantul Programului Novateca, Oleg Potângă au efectuat o vizită de studiu în România, Slatina, jud. Olt. Vizita de studiu a fost posibilă grație unei burse de călătorie câștigate în cadrul Programului Novateca, finanțat de Fundația Bill & Melenda Gates. Implementarea etapei naționale Novateca are la bază atât cunoștințele obținute din colaborarea cu bibliotecile publice pe parcursul perioadei de program - pilot, cât și experiența programelor similare implementate de către IREX, în România, Programul Biblionet**.** Obiectivul vizitei a fost ca bibliotecarii să vadă cum funcționează bibliotecile, să preia practicile respective, să reînnoiască protocolul de colaborare dintre Biblioteca Județeană „Ion Minulescu” și Biblioteca „Petre Ștefănucă” din Ialoveni. Prima etapă a vizitei de studiu a fost mai bine zis vizita de suflet la gazda acestui eveniment – Biblioteca Județeană „Ion Minulescu”, Olt. Cuvântul introductiv a fost din partea directorului Bibliotecii Județene „Ion Minulescu”, Florian Cârstea prezentând fiecare bibliotecar în parte din ambele părți, apoi ne-a vorbit despre activitatea bibliotecii, despre Programul „Biblionet – lumea în biblioteca mea”, ideea Programului și etapele de implementare a lui. Interacțiunea dintre reprezentanții bibliotecilor s-a realizat într-un cadru ce a inclus discuții și prezentări Power Point interesante, studiu și vizite în teren. Ne-a impresionat succesul activității Bibliotecii Județene „Ion Minulescu”, sediul frumos amenajat exterior și interior. Am fost familiarizați cu specificul prestării serviciilor diversificate. Un aspect important în activitatea Bibliotecii Județene “Ion Minulescu”, este oferirea serviciilor de calitate. Bibliotecarii din RM au povestit la rândul lor despre relațiile cu APL, s-au împărtășit despre proiectele la care au participat. Din această discuție egală, ca între prieteni, am găsit răspunsul la mai multe întrebări. Prin această vizită dorim să preluăm și noi experiența de la Slatina și din județul Olt și să consolidăm parteneriatul dintre bibliotecile din Moldova și România, fiindcă cheia succesului este dezvoltarea de parteneriate și relații de calitate. Biblioteca publică orășenească „Petre Ștefănucă”, Filiala „Nicolae Titulescu” promovează insistent ideea parteneriatului ce constituie succesul instituției noastre. Suntem deschiși pentru parteneriate durabile și de succes, relații de lungă durată bazate pe colaborare eficientă. În cadrul vizitei a fost reînnoit un protocolul de colaborare dintre Biblioteca Județeană „Ion Minulescu” și Biblioteca publică orășenească „Petre Ștefănucă”, din raionul Ialoveni, urmând ca în 2017 să fie parafat și un acord scris de colaborare între autoritățile oltene și cele din raionul Ialoveni. A existat deja un acord din anul 1995, dar în timp lucrurile au evoluat. Parteneriatul este o cale favorabilă

dezvoltării bibliotecii ce permite multiplicarea resurselor, identificarea celor mai potrivite soluții pentru problemele existente, formarea sentimentului de sprijin și încredere, crearea spațiilor de comunicare. Prin cooperare și coordonare am încheiat și un parteneriat la nivel internațional „Frații în veci vor fi frați" prin Asociația „Salvați identitatea satului", Olt. Stabilirea acestor acorduri de colaborare are la bază motive multiple, deoarece parteneriatele oferă bibliotecilor oportunități deosebite. În programul de lucru din prima zi deosebit de importantă s-a dovedit a fi vizitarea bibliotecilor din Cilieni, Gostavățu și Tia Mare. La fel am văzut biblioteci spațioase, locuri de cultură și cunoaștere bine dotate, înzestrate din Programul Biblionet cu TI performante. Bibliotecarii deschiși spre a împărtăși din experiența lor, la fel ne-au demonstrat fiecare despre activitățile lor de succes, despre serviciile aplicate. Programul vizitei din prima zi a fost unul deosebit de intens și interesant.

În a doua zi echipa noastră a mers în continuare în teren la Biblioteca din Balș, după care am vizitat și Biblioteca Județeană „Alexandru și Aristia Aman" din Craiova și Casa Memorială „Elena Farago". Am rămas frapați de arhitectura și designul interior al bibliotecii. Aici am avut parte de curiozitate fără limite, începând cu Casa Memorială „Elena Farago", unde am aflat cu toții povestioare despre una dintre cele mai apreciate poete, respectiv am avut parte să vizităm Depozitul de carte al bibliotecii. Nu mică ne-a fost mirarea când am descoperit cele mai mici cărți, respectiv cele mai mari cărți, cele mai rare și cele mai vechi pe care le deține biblioteca în colecțiile sale, mobilierul modern de păstrare, unic, al doilea după Biblioteca din București.

De asemenea, în cadrul Bibliotecii Județene „Alexandru și Aristia Aman" din Craiova am ajuns la secția de împrumut unde există un fond de carte rară din patrimoniul marelui scriitor Mircea Eliade. Am avut fericita ocazie să ne facem și un card la bibliotecă, după care am vizitat și biblioteca recent fondată din donația academicianului Dinu C. Giurescu, un mare cărturar, care a donat bibliotecii un număr de peste 40.000 de volume. O misiune nobilă. Am avut parte și de un atelier de lucru, crearea unei povești digitale despre consolidarea unor parteneriate și noi începuturi. Într-adevăr am vizitat biblioteci moderne, vizita efectuată a permis nu numai schimbul de experiență în sfera prestării serviciilor de calitate, dar și observarea unui alt mod de gândire. Această vizita a fost una ce deschide noi viziuni și a oferit modele de bună practică, pe care intenționăm și sperăm să le aplicăm și noi pe parcurs.

La întoarcere Biblioteca Județeană Olt „Ion Minulescu" a continuat tradiția. Ne-a pus la dispoziție o donație de carte în număr de peste 300 de cărți, din literatura beletristică. Și nu numai carte. Mihai Radu, sponsorul principal încă de la fondarea Bibliotecii Nicolae Titulescu, anul 1995, pensionar, fost inspector general la Banca Agricolă din jud. Olt, Slatina ne-a dăruit câteva jocuri de logică pentru copiii basarabeni, pe care le-am primit cu bucurie pentru a complecta serviciul „Gimnastica minții", activități care îmbogățesc memoria. Mulțumim mult pentru generozitate, susținere. Noi suntem profund recunoscători pentru tot ce a făcut acest domn cu suflet mare pentru biblioteca noastră. Mulțumim mult directorului Florian Cârstea și întregului colectiv, că a făcut totul ca vizita de studiu să își atingă cu brio obiectivele trasate. Mulțumim mult echipei de bibliotecari din localitățile Cilieni, Tia Mare, Gostavățu, Balș și Craiova pentru schimbul de experiență și bunele practici. Le mulțumim din suflet și celor ce ne-au oferit nouă această posibilitate – **Programului Novateca.**

LUDMILA ZGÂRCU, șefa BP, Țipala

Țipala, vatră a tradițiilor

Ziua de 21 noiembrie a fost deosebită pentru locuitorii comunei Țipala. Am sărbătorit Hramul bisericii și al satului, de ziua Sfinților Arhangheli Mihail și Gavriil. Evenimentul s-a axat pe promovarea tradițiilor și obiceiurilor strămoșești, ce țin de sfintele sărbători ale neamului. Atmosfera de sărbătoare s-a observat chiar l-a intrarea în sat. Țipala și-a îmbrăcat veșmânt de sărbătoare, așteptându-și oaspeții de pretutindeni. Întrega comunitate, de la mic la mare au contribuit la organizarea și desfășurarea acestui eveniment care a demarat cu o slujbă de binecuvântare a preotului din localitate. După serviciu divin, oficiat la biserică, locuitorii și-au îndreptat pașii spre Liceul Teoretic, unde au fost întâmpinați de Administrația publică locală, care a știut să pună mult suflet, pasiune și dragoste la organizarea acestei sărbători. Un colorit tradițional moldovenesc au dat festivității expozițiile cu diferite lucrări confecționate de liceeni, care au depus un efort deosebit, sub îndrumarea profesorilor. O adevărată și plăcută surpriză pentru locuitorii comunei a fost aceea, că fiecare instituție din localitate și–a

amenajat pavilionul său împodobit cu covoare, icoane, prosoape, împletituri în stil moldovenesc și sa-u străduit să prezinte tot ce au mai valoros și deosebit în localitate, obiceiuri și tradiții păstrate din străbuni. N-au lipsit nici tradiționalele vernisaje culinare. Vizitatorii au gustat din cele mai alese și gustoase bucate tradiționale. Distracția și voia bună s-a început cu un program artistic prezentat de entuziaștii promotori ai moștenirii culturale ansamblul de copii „Băcițele" și ansamblul „Oleandra". Locuitorii au avut ocazia să savureze din frumusețea cântecului popular. Copiii de la grădinițele „Ghiocel" și „Romanița" au trezit emoții deosebite printre spectatori. Cu o creație de o rară tandrețe au încântat spectatorii colectivul de dansuri din liceu „Passion Dance". În continuare doi tineri au avut fericita ocazie să-și înregistreze căsătoria chiar de Hramul satului. La această sărbătoare primarul satului le-a înmânat certificatul de căsătorie. Locuitorii satului au fost onorați de multașteptații oaspeți din România, care au fost încântați de tradițiile și obiceiurile noastre din localitate. Primarul comunei Țipala, domnul Ilie Castraveț a venit cu un mesaj de felicitare pentru spiritul gospodăresc al sătenilor și a menționat cu diplome și premii din mijloacele primăriei toate instituțiile din localitate. Cu un concert de zile mari ne-a întregit sărbătoarea artiștii Doinița Gherman , Mariana Tudorescu, Andrei Tăbăcaru. Spectatorii au savurat cu plăcere melodiile interpretate de artistul Ian Raiburg. Promovarea tradițiilor și obiceiurilor ne ajută să devenim mai puternici, mai bogați sufletește și să fim un exemplu demn de urmat de generația în creștere. La finalizarea sărbătorii s-au încins toți, inclusiv și oaspeții din România, într-o frumoasă horă moldovenească, ce unește de bună seamă inimile și sufletele tuturor.

LIDIA GONTEA, metodist, BPR „Iulian Filip", Drochia

Șaptezeci de file scrise-n ani de zile…

Ziua de 21 octombrie a fost deosebită pentru colectivul bibliotecii „Iulian Filip" și beneficiarii ei - biblioteca a ajuns la o aniversare frumoasă – 70 ani de la fondare. Biblioteca n-a mai avut parte de atâția oaspeți de onoare că în această zi.

La festivitatea organizată cu acest prilej alături i-am avut ca oaspeți pe Ecaterina Rudacov – Ministerul Culturii; Elena Pintilei – director General BNRM; Lilia Tcaci – director adjunct BN Copii „Ion Creangă". Iulian Filip, numele căruia îl poartă biblioteca a venit cu un grup de scriitori: Ianoș Țurcanu, Claudia Partole, Lidia Ungureanu – scriitori băștinași din raionul nostru, Aurelian Selvestru și Vasile Romanciuc, oaspeți deosebit de dragi care au adus în dar bibliotecii câte un lot de carte. Iulian Filip, pe lângă cărțile donate, foarte prețioase, cărți cu autograf din biblioteca personală, picturi, ne-a făcut un dar deosebit: un pian, de care biblioteca are necesitate la activitățile culturale. Cu felicitări și daruri pentru bibliotecă au venit: Președintele raionului dl Vasile Grădinari, primarul de Drochia Nina Cereteu, partenerii noștri permanenți directorul Fabricii de Mobilă din oraș Mihail Lisu, colegii noștri de la Secția Cultură, Casa orășenească de cultură, Școala de pictură, care ne-au ajutat să organizăm sărbătoarea, iar noi, bibliotecarii, ne-am simțit foarte onorați, fiind așezați la loc de cinste. Au venit să ne felicite colegii din bibliotecile publice comunale, beneficiarii noștri, ne-au delectat cu cuvinte minunate de apreciere, au interpretat cântece frumoase, acompaniați la pian. Un cântec a fost dedicat modestei noastre profesii. Regina Cărții, cu suita sa de la curte, ne-a făcut o zi de poveste, cum n-am mai visat.

Această activitate a demonstrat că o bibliotecă chiar și acum, în veacul progresului științific, este o insulă a cunoștințelor, trăiește intens zvâcnetul zilei, e ca un far pe marea navigației spirituale și culturale, un tezaur unde se păstrează peste vremi expresia scrisă a gândirii și a creativității naționale și universale.

Angela Răileanu, beneficiar, o cititoare pasionată a spus: „Felicitări. Voi sunteți cei care deschid ușile în lumea cunoașterii, în lumea cărților".

Sper ca biblioteca de azi, modernizată, cu tehnologii informaționale și bibliotecari bine instruiți și creativi, să rămână și în continuare un templu al cunoștințelor, iar cartea, cum scria Mihail Sadoveanu „...acea putere fără moarte, care mișcă umanitatea înainte, în progresul ei necontenit", alături de tehnologiile informaționale, să fie acea, care să fie prezentă în viața tuturor zilnic, iar rostul bibliotecii a fost întotdeauna și rămâne a fi satisfacerea nevoilor de lectură și de informare a beneficiarilor.

Text și imagini: **ION DORU**

CU PORȚILE SUFLETULUI LARG DESCHISE

După ce, urmare a vizitei efectuate în luna august în comuna Gârbova, județul Alba, România, primarii celor două comunități - Ioan Nedelea din Gârbova și Tudor Hantea din Coștangalia, raionul Cantemir - au semnat un Acord de înfrățire, de cooperare în plan social și cultural, iată că, la invitația Consiliului local Coștangalia, în chiar ziua Hramului localității, Sfinții Arhangheli Mihail și Gavriil, încoace sosi o delegație din comuna ardeleană, în frunte cu primarul Ioan Nedelea. Oaspeții au participat la acțiunile social-culturale, desfășurate cu ocazia Hramului. După ce au fost întâmpinați cu pâine și sare, cu un păhărel de vin moldovenesc, ardelenii, alături de locuitorii satului Coștangalia, ai satelor vecine, dar și oaspeților din centrul raional au ascultat felicitările primarilor Tudor Hantea și Ioan Nedelea, vicepreședintelui raionului Cantemir,Victor Culicovschi, primarului s. Câșla, Natalia Vâhodeț, au asistat la festivitățile de înmânare a Diplomelor, semnelor de gratitudine, premiilor bănești, buchetelor de flori vii,celor mai distinși, mai harnici săteni, iar mai multor cupluri - cu prilejul jubileului de 50 și mai mulți ani de căsnicie, pe care copiii de la gimnaziul „Gr. Vieru", colegii lor de la gimnaziul din satul Capaclia și ceva mai târziu - ansamblul „Crăițele" din Văleni, Cahul i-au bucurat cu melodii alese, dansuri pline de foc, ce au întregit de minune atmosfera de sărbătoare, voia bună a tuturor participanților. Unul lângă altul, ținându-se strâns de mâini, au dansat până seara târziu frații de istorie, limbă, tradiții, aceasta dându-le speranța unor noi întâlniri, noi relații de colaborare, căci, vine vorba, sângele apă nu se face. Locuitorii satului Coștangalia au primit asigurările oaspeților că vor beneficia de susținere în elaborarea și implementarea unor proiecte comune sociale pentru îmbunătățirea infrastructurii sociale, de suport material pentru edificarea și renovarea obiectivelor sociale din teritoriu, or, menționa primarul Hantea că mai sunt necesare multe eforturi conjugate pentru ca localitatea să devină la fel de atractivă ca și comuna Gârbova.

De menționat că, pe lângă Coștangalia, unde au mai vizitat gimnaziul, grădinița de copii, alte obiective, oaspeții au rămas plăcut impresionați de aspectul urbanistic modern, obiectivele social-culturale, instituțiile educaționale, medicale, sanatoriul balnear din orașul Cahul, dar, cel mai mult, avea să sublinieze Ioan Nedelea — de ospitalitatea moldovenilor, care sunt mereu cu brațele deschise pentru frații de dincolo de Prut. O spunem cu toată sinceritatea: cine a vizitat o dată aceste locuri frumoase, s-a întâlnit cu oamenii, a gustat licoarea podgoriilor de aici, bucatele alese, cu siguranță va găsi noi ocazii să revină încă și încă, a spus Nedelea.

Reportaj foto de **dr. MARIANA COCIERU**

Festival de folclor *Petre V. Ștefănucă*: Sesiune de comunicări

Anatolie Dimitriu, Președintele r. Ialoveni

Dr. Ludmila Șimanschi

Dr. Grigore Botezatu

Teatrul „La steaua”, L.T. „Andrei Vartic”. Balada „Meșterul Manole”

Dr. Tudor Colac

Sergiu Armașu, primar de Ialoveni

Dr. Ion Buruiană

Festival de folclor *Petre V. Ștefănucă*: Sesiune de comunicări

Tatiana Chiruța, director adjunct LT „Petre Ștefănucă", or. Ialoveni

Valentina Plămădeală, directorul BPO „Petre Ștefănucă", or. Ialoveni

Galina Nița, director general, DGE, Ialoveni

Ilie Ștefănucă, profesor de istorie, LT Tipala

Victor Pletosu, doctorand AȘM

Dr. Iulian Filip

Vera Balan, directorul LT „Petre Ștefănucă", or. Ialoveni

Ana Doschinescu, profesoară de limba română, LT „Andrei Vartic", or. Ialoveni

Anastasia Jantâc,

interpretă de muzică uşoară